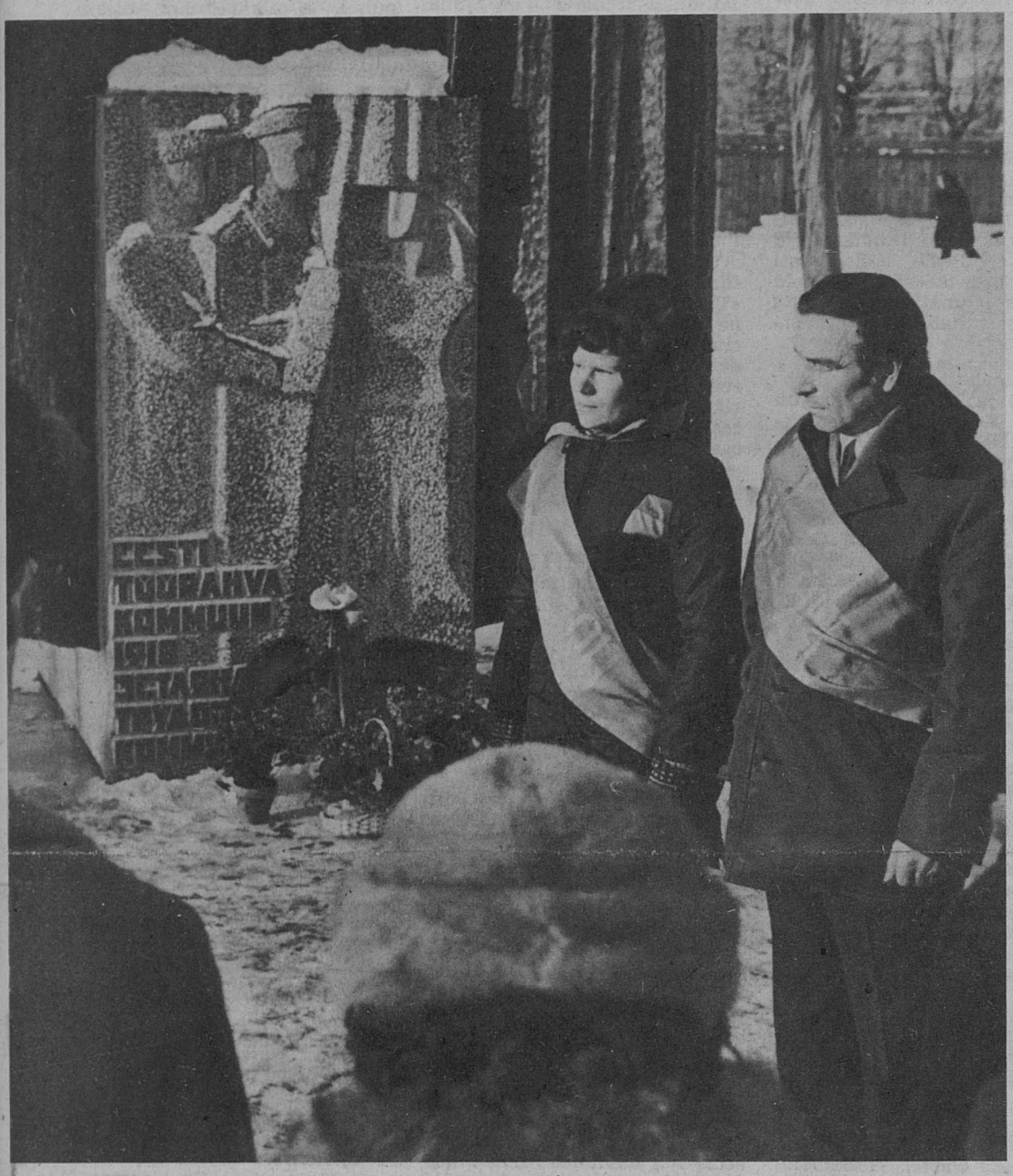
Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

EDASI

EKP Tartu Linnakomitee, EKP Tartu Rajoonikomitee, Tartu Linna Rahvasaadikute Nõukogu ja Tartu Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu häälekandja

Nr. 47 (8875) Laupäev, 24. veebruar 1979 XXXII aastakäik. Hind 2 kop.

Armee aastapäeva puhul tuldi Lenini ausamba juurde lilledega. Esimesena asetasid lillekorvi täitevkomitee esimees Roland Ilp ja parteikomitee sekretär Jaak Kaarma. Järgnesid käitiste ja koolide esindajad.

Säravselge talveilm oli ka Kodusõja kangelaste mälestusmärgi juurde rohkesti inimesi toonud. Sealgi asetati samba ette lilli. ALMAVÜ linnakomitee esimees Jaan Kübbard raporteeris tähesõitjate nimel. Armee 61. aastapäeva puhul startis 8 meeskonda — TRÜ, EPA (2), ALMAVÜ linnakomitee, autoremonditehas, plastmasstoodete tehas, «Autoveod», autobussipark. Marsruut viib Lõuna-Eestisse läbi Suure Isamaasõja lahingupaikade. Koos kommunistlike noortega võtavad retkest osa sõjaveteranid. Jaak Kaarma soovis neile edukat teekonda.

Autoremonditehase meeskonnas on endine partisan Paul Raag.

«Sealsetes Lõuna-Eesti rajoonides liikus meie partisanisalga mehi 1943. ja 1944. aasta talvel...»

Autokolonn sõidab Räpina teed mööda Luunja sillale. Lumi katab endisi kaevikuasemeid Mäksa mõisa metsas. Kolmkümmend viis aastat tagasi — 1944. aasta septembris — kõmises siinkandis 2. löögiarmee kanonaad ning kindralite Simonjaki ja Pärna laskurkorpused forsseerisid jõe. Õõtsuvad rindesillad meenuvad veteranidele, kes siitkaudu alustasid teekonda Läänemere äärde.

Mehikoormas on suurem peatus ja pärgade panek. Meenutatakse 191. laskurdiviisi mehi, kes ööl vastu 16. augustit 1944. forsseerisid Lämmijärve ja võimaldasid 67. armee paremal tiival hoogsamalt edasi liikuda.

Autokolonn läbib Leevaku asula. Võrumaa kommunistlike noorte omaaegne löökehitis. Kohaliku kooli õpilastega käiakse Viluste vennaskalmudel nõukogude võimu eest langenutele austust avaldamas, Leevi teeristil on mälestuskivi 86. Tartu-nimelise laskurdiviisi 330. laskurpolgu vapratele meestele. Terve päeva lõid nad lahinguid vaenlasega, kes üritas nende positsioonidelt läbi murda pääsemaks oma tagalasse. Suurtükiväelased hävitasid siin viis vaenlase tanki ja lõid tagasi 13 rünnakut. See lahing oli tuleristseteks eelmisel päeval polku saabunud täiendusele.

Kanepi juures jõuti 189. laskurdiviisi kunagisele sõjateele. Selle väekoondise 864. laskurpolgu pataljonid sattusid pärast Kanepi vabastamist vaenlase ägedate vasturünnakute alla ja võitlesid mitu päeva vaenlase ülekaalukatest jõududest ümberpiiratuna. Sealt edasi liikus 189. laskurdiviis lahingutega Tamsa küla juurde Elva lähistel. Kindralimäe juures leidis aset ägedaimaid lahinguid.

Viimaseks punktiks tähesõitjate marsruudil oli Lemmatsi. Asetati lilli 12 000 fašismiohvri mälestussamba ette.

Pärastlõunal raporteerisid tähesõitjad Raadil. Kõnelesid parteikomitee sekretär Jaak Kaarma ja kolme Kuulsuse ordeni kavaler Anatoli Tjutrjumov. Mälestussamba graniitplaatidele asetasid linna käitiste ja asutuste esindajad rohkesti pärgi.

Langenud kangelasi meenutati ka Ropka-Tamme kalmistul.

KARL METSAOTS

KALJO RAUA foto

TÄNASES «EDASIS»

- EKP Keskkomitee sekretäri V. Väljase pressikonverents 2. lk.
- 20-seerialine filmiepopöa «Suur Isamaasõda» 2. lk.
- Linnanõukogu istungjärk 3. lk.
- Kirjanduse ja kunsti leheküljed 4.—5. lk.

Rahvas ja armee on ühtsed

VALIJATE KOHTUMINE NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU SAADIKUKANDIDAADI, EKP KESKKOMITEE ESIMESE SEKRETÄRI SM. K. VAINOGA

Suure poliitilise entusiasmi õhkkonnas toimus Tallinna garnisoni sõjameeste-valijate kohtumine NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikukandidaadiga Tallinna linnavalimisringkonnas, EKP Keskkomitee esimese sekretäri K. Vainoga. Kohtumine leidis aset 23. veebruaril Tallinna ohvitseride majas.

Vaimustusega valisid koosolijad aupresiidiumi NLKP Keskkomitee Poliitbüroo eesotsas NLKP Keskkomitee peasekretäri, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe seltsimees L. I. Brežneviga.

K. Vaino elust ja tegevusest rääkis ohvitser S. Smejan, saadikukandidaadi usaldusmees. Ta kutsus valimiste päeval andma ühel meelel hääled kommunistide ja parteitute vääramatu bloki kandidaatide poolt.

Kohtumisel kõnelejad rääkisid sellest suurest hoolitsusest, mida partei ja valitsus ilmutavad meie maa majanduse ja kultuuri arendamise suhtes, tema kaitsevõime tugevdamise suhtes. Palavat vastukaja on sõjameeste hulgas leidnud NLKP Keskkomitee läkitus kõigile valijaile, Nõukogude Liidu kodanikele. Sõnavõtjad rõhutasid kindlat tahet veelgi tõsta sõjamehemeisterlikkust, et nõukogude inimesed võiksid häirimatult töötada rahuliku taeva all, nad nentisid, et meie maal on rahvas ja armee ühtsed.

Armee ja sõjalaevastiku sõjamehed kiidavad koos kogu nõukogude rahvaga palavalt heaks partei rahuarmastava leninliku välispoliitika. Raevu ja nördimusega võtsid nad teatavaks Hiina ekspansionistide agressiooni sotsialistliku Vietnami vastu, ning nõuavad kogu resoluutsusega: «Käed eemale Vietnamist!»

Sm. K. Vaino tänas oma kõnes sõjamehi kõrge usalduse eest ja kinnitas, et ta pühendab kogu jõu partei ürituse, kommunismiürituse teenimisele. EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu nimel õnnitles ta sõjamehi südamlikult Nõukogude armee ja sõjalaevastiku päeva puhul ning soovis neile edasist edu lahingulises ja poliitilises ettevalmistuses.

Kohtumisel viibis EKP Keskkomitee osakonnajuhataja P. Vassikov.

(ETA)

HEAD SÕNAD HELVE RAIGILE

Ülemnõukogu valimisteni on jäänud 8 päeva

Kaks õhtupoolikut järjest viibis valijate keskel 5. keskkooli direktor Helve Raik, NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogu saadikukandidaat Tähtvere valimisringkonnas nr. 478.

Kolmapäeval kogunesid valijad konservitehasest, «Võidust» ja 17. kutsekeskkoolist. Neile rääkis Eesti NSV teenelisest õpetajast, kauaaegsest koolijuhist tema usaldusmees õpetaja Sulev Kald. Oma häid muljeid lisasid tehase «Võit». partorg Erich Asumäe ning Zoja Romanovitš konservitehasest. Kutseõpilased esitasid südamliku luule- ja muusikapõimiku.

Oma klubis tutvusid Helve Raigiga raudteelased, nendega koos bussipargi töötajad, 2. ja 10. keskkooli õpilased. Siin olid saadikukandidaadiga kaasas usaldusmees õpetaja Irene Leisner ja linna täitevkomitee aseesimees Jüri Vene. Peale usaldusmehe rääkisid Helve Raigi edukast pedagoogi- ja direktoritööst bussipargi, 5. kooli šeffetevõtte direktor Paul Seedre ja raudtee teejaoskonna parteibüroo sekretär Nikolai Polev. Ilusate luuleridadega Juhan Smuuli põeemist «Mina, kommunistlik noor» tervitas 10. keskkooli abiturient, noor valija Ülo Kriibi. Järgnes kontsert klubi taidlejatelt.

Saadikukandidaat, kes oma kooli kollektiiviga palju eeskujusid pakkunud, rääkis valijatele neist haridusasjadest, mida veel paremini saab teha, milleks ka lastevanemate, šeffide, kõigi teiste osavõtlikkust vaja läheb.

ELLI ZIMMER

PARTEI ÜRITUSE TEENISTUSES

Partei ideoloogiatöö aktuaalseid küsimusi ning massiinformatsiooni- ja propagandavahendite ülesandeid, mis tulenevad NLKP Keskkomitee novembripleenumi otsustest, käsitleti Tallinnas toimunud EKP Keskkomitee sekretäri V. Väljase pressikonverentsil.

Pressikonverentsi avas Eesti NSV Ajakirjanike Liidu juhatuse esimees, ajalehe «Rahva Hääl» toimetaja A. Saaremägi.

Ajakirjanike küsimustele vastates ütles V. Väljas:

«Ideoloogiatöö on üldparteiline üritus, mille eest NLKP põhikirja alusel vastutab iga kommunist, ning ei ole niisugust tegevussfääri, mida võiks käsitleda lahus töötajate kommunistlikust kasvatamisest.

Kasvatusküsimustele on praegu hakatud parteialgorganisatsioonides pöörama tunduvalt rohkem tähelepanu. Paranenud on marksistlik-leninliku teooria tundmaõppimine. Laiemaks on muutunud regulaarsete õppevormidega hõlmatus, sügavamaks õppuste sisu. See kõik on aidanud kaasa poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõusule, nõukoguliku elulaadi juurdumisele. Parteialgorganisatsioonid tegelevad asjalikumalt — pädevamalt ideoloogiatöö probleemidega, lähenevad diferentseeritumalt töötajate erinevatele gruppidele. Kõige selle tulemusena on tunduvalt suurenenud parteiorganisatsioonide igakülgne mõju töökollektiivides.

Ent mõnel pool ei tegelda küllalt piisavalt ideoloogiatöö tulemuslikkuse analüüsiga, ei otsita edaspidiseks tegevuseks efektiivsemaid teid. Ei tohi unustada ka seda, et iga juht on ühtaegu talle usaldatud kollektiivi kasvataja.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eel teevad suurt tööd poliitinformaatorid, agitaatorid ja propagandistid. Rohkem tähelepanu peab nende tegevusele pöörama ka ajakirjandus.

Valimiseelne propaganda ja agitatsioon on praegu kõige operatiivsem ülesanne. Ajalehed, televisioon ja raadio võtavad valimiskampaaniast agaralt osa. Jäänud päevade jooksul peame seda tööd veelgi aktiviseerima.

Veenvalt on tarvis näidata neid objektiivseid muutusi, mis on meie elus aset leidnud valimistevahelisel ajal, seejuures teha seda konkreetsete inimeste ja kollektiivide käekäigu varal.

Valimisteks valmistumist on tarvis seostada iga kollektiivi tootmisülesannetega, valimiste auks võetud sotsialistlike kohustuste täitmise analüüsimisega».

Rääkides ülesannetest, mis seisavad ajakirjanike ees NLKP Keskkomitee novembripleenumi otsuste valguses, rõhutas sm. Väljas, et peamine on asjalikult, konkreetselt ja operatiivselt valgustada partei majandusstrateegia realiseerimise kulgu, selgitada ning avada NLKP ja Nõukogude riigi sise- ja välispoliitika olemust, võidelda kõige sellega, mis takistab meie edasiliikumist.

Kommunistliku ülesehitustöö igapäevaste ülesannete keerukus esitab massiteabe- ja propagandavahenditele uued ja kõrgendatud nõuded. Ajalehtede veergudel ning televisiooni- ja raadiosaadetes peab olema rohkem printsipiaalseid ja sügavamaid sõnavõtte majanduse ja ühiskondliku elu aktuaalsetest probleemidest. Pahatihti jääb meie publikatsioonides puudu veenvusest ja tõsistest üldistustest. Sageli on need üle koormatud üldiste fraasidega, mis ei anna midagi mõistusele ega südamele. Kõigest sellest rääkis NLKP Keskkomitee novembripleenumil NLKP Keskkomitee peasekretär, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees · seltsimees L. I. Brežnev. Ta rõhutas samuti, et ideoloogiarinde töötajate, sealhulgas ka ajakirjanike kohus on tõsta oma töö efektiivsust ja kvaliteeti, täiustada selle vorme ja meetodeid.

Ajakirjanikud on alati olnud partei ustavad abilised. Nende ülesandeks on praegu kontsentreerida oma jõupingutused ja anne peaküsimuste lahendamisele, teha seda sule ja sõna kogu jõuga.

Ulatuslikumalt on tarvis rääkida nende ettevõtete ja majandite kogemustest, kus töö on hästi korraldatud, kus töötatakse mahajääjateta. Võideldes töö efektiivsuse ja kvaliteedi tõstmise eest ei tohi ajakirjanik unustada, et efektiivsus ja kvaliteet ei ole ainuüksi tehnilised ja majanduslikud kategooriad, vaid ka kõlbelised. Neid tuleb käsitleda otseses seoses töötajate teadlikkuse, vastutustunde ja distsiplineeritusega.

Suure panuse partei poolt kavandatud majandusliku ja sotsiaalse arengu programmi täitmisse annavad meie teadlased. Teaduskollektiivid teevad mitmeid tähtsaid töid fundamentaal- ja rakendusuuringute vallas, nad võtavad osa üleliiduliste kompleksprogrammide realiseerimisest. Paljude uuringute tulemused on rahvamajandusele suure tähtsusega. Päevakorral on teaduse saavutuste kõige kiirem juurutamine. See nõuab omakorda hästi ettevalmistatud kaadrit nii ettevõtetes kui ka majandites.

Teadlastel on suur osa ka ideoloogiatöö täiustamises. EKP Keskkomitee on mitmetele teaduskollektiividele teinud ülesandeks leida lahendusi kommunistliku kasvatuse efektiivsuse tõstmiseks. Muu hulgas on väljatöötamisel metoodika, mis tagaks komplekssе lähenemise kogu kasvatuse korraldamisele vastavalt NLKP XXV kongressi nõuetele. Suurt tööd tehakse avaliku arvamuse tundmaõppimisel ning vabariigi parteiorganisatsioonide mitmesuguste lülide töö analüüsimisel.

Järgnevalt vastas sm. Väljas haridust puudutavatele küsimustele. Ta toonitas üldisele keskharidusele üleminеku tohutut tähtsust ning sellest protsessist tulenevate ülesannete keerukust. Nende hulgas on kooli- ja elu sidemete tugevdamine, töökasvatuse parandamine ja õpilaste varajasem kutsesuunitlus.

Ajakirjandus peab igati esile tõstma neid, kes hästi õpivad, äratama ja arendama huvi teadmiste vastu. Ei tohi unustada ka seda suurt tööd, mida teevad õpetajad. Neile tähendab üleminek üldisele keskharidusele koormuse suurenemist, sest pearõhk tuleb ju asetada individuaalsele tööle iga õpilasega.

Ajakirjanike küsimustele vastates pööras V. Väljas suurt tähelepanu samuti töötajate kõlbelise kasvatuse probleemidele, kriitikale ajakirjanduses, televisiooni- ja raadiosaadetes ning ajakirjanike kvalifikatsiooni tõstmisele.

Pressikonverentsil viibisid EKP Keskkomitee osakonnajuhatajad Ü. Nõmm ja H. Toming.

(ETA)

FILMIEPOPÖA SUUREST KANGELASTEOST

22. veebruaril toimus Moskvas 20-seerialise filmiepopöa «Suur Isamaasõda» ekraaniletuleku puhul pressikonverents. Nõukogude ja USA kineastid rääkisid tööst selle monumentaalteose loomisel ning vastasid ajakirjanike küsimustele.

«Suur Isamaasõda» on dokumentaaljutustus nõukogude rahva surematust kangelasteost, tema otsustavast panusest fašismi purukslöömisse ja rahuürituse kindlustamisse kogu maailmas.

Neid filme luues vaatasid epopöa autorid läbi üle 1 000 000 meetri ajaloolisi filmdokumente, mida säilitatakse Nõukogude ja välismaa arhiivides. Leiti ja kasutati ära palju tõeliselt unikaalseid kaadreid. Peale selle tehti kaheaastase töö käigus võtteid endistes lahingupaikades ning jäädvustati lahinguist osavõtjaid.

Spetsiaalselt selle filmiprogrammi jaoks andis intervjuu NLKP Keskkomitee peasekretär, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees L. I. Brežnev.

«Suures Isamaasõjas» sisalduvad vestlused NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe A. N. Kossõgini ja NSV Liidu kaitseministri Nõukogude Liidu marssali D. F. Ustinoviga.

Filmid on loodud Nõukogude filmimeistrite suure kollektiivi poolt USA kineastide osavõtul. Seda tööd juhtis sotsialistliku töö kangelane, Lenini preemia laureaat Roman Karmen, inimene, kes käis läbi sõjatee selle esimesest kuni viimase tunnini. Kineastide konsultantideks olid A. M. Aleksandrov ja rühm Nõukogude sõjaväespetsialiste eesotsas Nõukogude Liidu kangelase armeekindral P. A. Kurotškiniga.

USA poolt võtsid epopöa loomisest osa nimekas näitleja Burt Lancaster (venekeelset teksti loeb Vassili Lanovoi), režissöör Isaac Kleinerman, kirjanik John Lord ning luuletaja ja helilooja Rod McQuin.

1978. aasta lõpust tutvuvad fimidega nõukogude rahva Suure Isamaasõja ajaloost USA televisioonivaatajad. Miljonid inimesed on juba vaadanud seda, nagu märgib USA ajakirjandus, «enneolematut, vapustavat epopöad». Paljude Ameerika Ühendriikide vaatlejate arvates ei ole maailma filmi loomise praktika tundnud midagi sellist ei ulatuse ja teemakäsitluse sügavuse kui ka kujutatud sündmuste dramatismi poolest,

USA-s demonstreeritakse filmiepopöad pealkirja all «Tundmatu sõda» — niisugune oli ameeriklastest partnerite ettepanek. Nagu on näidanud ringküsitlused, ei tea rohkem kui 80 protsenti ameeriklastest midagi sellest, kui rasked katsumused langesid osaks nõukogude rahvale ja tema armeele, kes vabastasid Euroopa fašismist.

Seda seriaali näevad ka Euroopa, Ladina-Ameerika, Aasia ja Aafrika televaatajad.

* * *

NEW YORK. Ühendriikides demonstreeriti väga menukalt Nõukogude—Ameerika ühist dokumentaalseriaali Suurest Isamaasõjast.

Tohutu mulje jätsid laiale auditooriumile NLKP Keskkomitee peasekretäri, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe L. I. Brežnevi sõnad televaatajaile.

«See sõda nõudis nõukogude rahvalt kakskümmend miljonit inimelu,» ütles L. I. Brežnev. «Meie rahvas ei unusta seda iialgi! Seda mäletavad mitte üksnes need, kes nagu minagi käisid läbi sõjatulest algusest lõpuni, vaid ka uued põlvkonnad, kes on astunud ellu juba sõjajärgseil aastail. Mäletada seda sõda — see on meie jaoks üleskutse valvsusele agressiivsete jõudude igasuguste uute sepitsuste puhul, ja mis peamine, üleskutse väsimatule järjekindlale võitlusele püsiva rahu eest, võidurelvastumise lõpetamise eest, riikide rahuliku koostöö eest.

Me tahame, et maailma noortel ei tuleks üle elada seda, mis tuli läbi teha meie põlvkonnal sõja-aastail.»

«Nõukogude armee saavutas kuulsusrikka võidu natsismi tumedate jõudude üle,» ütles jutuajamises TASS-i korrespondendiga USA endine suursaadik NSV Liidus, Demokraatliku Partei väljapaistev tegelane A. Harriman. «Ka liitlased andsid oma panuse fašismi purustamisse. Ma loodan, et see koostöövaim triumfeerib jällegi rahu hüvanguks. Ma tean hästi, et L. I. Brežnev ja kogu nõukogude rahvas on siiralt ustavad rahule. Ma leian samuti, et nende jõupingutused, kes astuvad USA-s välja pingelõdvenduse vastu ja sõpruse vastu Nõukogude Liiduga, tekitavad kahju Ühendriikide rahva huvidele.»

«Maailmaajaloolise tähtsusega kangelastegu», «Hümn nõukogude sõdurile — võitjale», «Unikaalne tõepärane filmiepopöa» — niimoodi nimetab Ameerika ajakirjandus R. Karmeni erutavat filmi, mis on loodud koostöös Ühendriikide kineastidega.

(TASS)

FIDEL CASTRO KÕNE

HAVANNA. Kuuba Kommunistliku Partei Keskkomitee esimene sekretär, Kuuba Vabariigi Riiginõukogu ja Ministrite Nõukogu esimees Fidel Castro pidas Havannas massimiitingul kõne.

Ta ütles: «Hiina relvastatud kallaletung Vietnamile kujutab endast üht kõige räpasemat ja alatumat agressiooniakti. See on kogu inimkonna ajaloos kõige vastikum revolutsiooniliikumise reetmine.

Käesolevad kuritegelikud aktsioonid ei ole toime pandud hiina rahva, vaid fašismimeelse Pekingi ladviku poolt, kes püüab seda rahvast petta, ei teata talle tõde agressioonist Vietnami vastu, püüdes seda näidata mingisuguse «vasturünnakuna». Kuid tuleb aeg, mil hiina rahvas puhastab oma maa nendest juhtidest.»

Rääkides ohust kogu inimkonnale, mida kätkeb Pekingi kliki poliitika, rõhutas F. Castro, et Hiina aktsioonid Vietnami vastu meenutavad Hitleri avantüüri.

«Pekingi klikk ei soovi, et Vietnam oleks iseseisev riik,» jätkas kõneleja. «Ta on juba pikka aega haudunud Vietnami vastu agressiivseid plaane. Hiina RV vaenulikud aktsioonid Vietnami vastu on eriti aktiviseerunud pärast seda, kui hävitavalt said lüüa Pekingi marionettide banded Kampucheas. Just siis hakkas Hiina kontsentreerima oma vägesid Vietnami piirile. Ja just sel hetkel toimus Deng Xiaopingi visiit USA-sse, kus ta esines üliküüniliste avaldustega selle kohta, nagu oleks tarvis «Vietnamit ja Kuubat õpetada».»

F. Castro osutas Deng Xiaopingi USA-visiidi ja Hiina Vietnami-vastase sõnamurdliku agressiooni otsesele seosele. «Mida ütles Deng Xiaoping Carterile ja Brzezinskile, kas USA valitsus teadis Hiina agressiooniplaanidest Vietnami vastu? See on väga tähtis küsimus,» rõhutas F. Castro. «Kuidas seletada seda, et otsekohe pärast Deng Xiaopingi tagasipöördumist Hiinasse anti käsk rünnata Vietnamit? Igal juhul pole kahtlust, et poliitilises plaanis on USA valitsus ühinenud selle agressiivse avantüüriga.

Hiina agressioon Vietnami vastu on tekitanud tõsise olukorra. Kes teab, millisteks meeletusteks on Pekingi klikk võimeline, missugused on tema kavatsused? Nendes tingimustes omandab esmajärgulise tähtsuse rahvusvaheline solidaarsusliikumine Vietnami toetuseks. On tarvis mobiliseerida kõik maailma edumeelsed jõud, et teha lõpp sellele avantüürile, sellele hullumeelsusele.»

«Praegune moment on otsuste tegemise hetk kõigi nende jaoks, kes nimetavad ennast revolutsionäärideks, rahu ja progressi pooldajateks,» rõhutas F. Castro. «Praegu pole aeg kõhklusteks ja kahepalgelisteks seisukohtadeks. Igaüks peab näitama, kes ta tegelikult on. Iga ehtne rahu ja progressi eest võitleja peab kõige resoluutsemalt hukka mõistma Hiina juhtkonna röövelliku avantüüri. Samal ajal on tarvis tegutseda erakordselt tõsiselt ja külmavereliselt, ülima vastutustundlikkusega, et mitte lubada Pekingi hullumeelsetel tõugata maailma uude sõtta.»

F. Castro avaldas sügavat veendumust, et kangelaslik vietnami rahvas, kes on purustavalt löönud Jaapani okupante, Prantsuse kolonisaatoreid ja Ameerika imperialiste, saavutab täieliku võidu Pekingi poolt vallapäästetud agressiooni üle.

(TASS)

AUTASUSTAMISI

Kauaaegse viljaka teadusliku töö ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium 22. veebruaril oma aukirjaga Eesti NSV Teaduste Akadeemia Astrofüüsika ja Atmosfäärifüüsika Instituudi sektorijuhatajat füüsika-matemaatikadoktor Jaan EINASTOT tema 50. sünnipäeva puhul.

Kohusetruu ja aktiivse töö eest Tartu rajooni parteiorganisatsioonis sai rajooni partei- ja täitevkomitee aukirja rajooni parteikomitee tööstuse ja transpordi osakonna juhataja Martin KUUSK.

EDASI

KOLMANDAST NELJANDASSE

● LINNANÕUKOGU ISTUNGJÄRGULT ●

TARMO KERSTNA

ANNE ORMISSON

LINDA EESALU

REIN KAMS

REINO KUKK

VALENTINA SELGE

VALVE KAASIK

JORI PAAP

Linna rahvasaadikute nõukogu aruandeistungjärgul arutati täitevkomitee tööd kümnenda viisaastaku kolmandal aastal ning tänavusi ülesandeid. Kuulati täitevkomitee esimehe **Roland Ilbi** ettekannet, läbirääkimistest võtsid osa rahvasaadikud 10. keskkooli direktor **Tarmo Kerstna**, LKV instruktormetoodik **Valve Kaasik**, REV-i juhataja **Jüri Paap**, kaupluse «Noorus» sektsioonijuhataja **Valentina Selge**, side- ja signalisatsioonijaoskonna vanemelektromehaanik **Reino Kukk**, loomakasvatusinstituudi töödejuhataja **Rein Kams**, tehase «Võit» TKO kontrolör **Linda Eesalu** ja linna peapediaater **Anne Ormisson**. Sõnavõttudes tõstatati probleeme, avaldati ettepanekuid, anti hinnang täitevkomitee tööle, mis istungjärgul tunnistati rahuldavaks.

Istungjärgust võttis osa Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsuse nõukogude organite osakonna juhataja **Eero-Lembit Toomaru.**

EHITUSTEGEVUS, LINNA VÄLJAARENDAMINE

Täitevkomitee kapitaalehitusosakonna läinud aasta tellimustest täideti 85%. **Kuigi plaan jäi täitmata, tehti tööd 37% rohkem kui 1977. aastal.** Täitevkomitee tellimusena valmis 315 korterit kasuliku pinnaga 17 874 m². REV ei suutnud üle anda «Vanemuise» ühiselamut, kus on 2070 m² kasulikku pinda. Üle ei antud ka ehitustrusti plaanis seisnud kooperatiivelamut «Kesklinna».

Plaan jäi täitmata ka kommunaalehituses, 730 000 rublast kasutati ainult 570 000. Üle andmata jäi Kalda — Uus tänava soojusmagistraal, ehitustrust ei forsseerinud seal töid piisavalt, samuti Aardla laomajandi soojamagistraal. Kaubandusvalitsus võttis kolmandas kvartalis kasutusele puu- ja juurviljahoidla esimese osa, kuid mitmed ehitusvead häirisid hoidla kasutamist. Häireid kõrvaldama olid ehitajad passiivsed.

Plaanipäraselt edenevad asjad seoses uue sillaga. Teede-ehitusvalitsus nr. 3 hakkas üle plaani tegema Kalda teed. Mahajäämus selle linnaosa tänavate ja teede rajamisel likvideeritakse loodetavasti paari aastaga.

Ehitus- ja arhitektuuriosakonna peatähelepanu oli linna keskuse hoonestamisel, esitati ka alusandmed 1000 m² müügipinnaga toidukaupluse projekteerimiseks. Valmisid linna ja rajooni parteikomiteede hoone projekt. Koostamisel on Emajõe kaldapealsete planeerimise projekt, valmis said Ropka tööstussõlme ja Teguri tänava käitiste korrastamise projektid.

Linnaehitusnõukogu vaatas läbi 306 projekti, ehitusinspektsiooni kontrolli all seisis 732 objekti. Ebarütmiline on olnud elamute üleandmine, suurem osa nendest võeti vastu viimases kvartalis: **Aastaga võeti vastu 19 elamut, kus on 53 505 m² üldpinda.**

Mitmed sõnavõttude probleemid seonduvad ehitustegevusega. T. Kerstna: «Tartus tuntakse puudust õpetajatest. Kuid kõiki spetsialiste pole korterivähesuse tõttu võimalik tööle võtta. I etapi korterijärjekorras seisab 52 õpetajat.» J. Paap käsitles remondi- ja ehitusvalitsuse võimalusi ja arengut. «Läinud aasta plaani alatäitmist tingisid sisemised põhjused, samuti ka halb varustamine, näiteks jäi puitmaterjali saamata 80 000 rubla eest. Käesoleva aasta plaan on reaalne, loodame toime tulla.

Sel aastal hakkame ehitama tootmisbaasi, 1985-ndal peaksime olema suutelised töid tegema kahe-kolme miljoni rubla eest.»

R. Kams taunis Teede REV-i tootmisbaasi aeglast väljaehitamist. Tartus jätab soovida köökidesse sisseseatud elektripliitide hooldus, selle tõttu on olnud mitmeid õnnetusi.

*

Kujundajate tähelepanu püsis kesklinnal ja peamagistraalidel. **Valmis Nõukogude väljaku valgustite, reklaami ja siltide eskiisprojekt.** Koostati Kastani, O. Lutsu, J. Gagarini ja Kooli tänava vahelise kvartali ja Vallikraavi tänava restaureerimise plaan. Tartus avati kaks uut monumenti, paigaldati kaks mälestustahvlit. Kindlaks määratud on kapitaalremonti vajavate haljasalade pingerida. Lastekaitsepäeva puhul paigaldatakse lastehaigla ette E. Taniloo skulptuur «Ema ja laps».

Otsus kohustab täitevkomiteed korraldama Anne elamurajooni keskuse projekteerimise võistluse, pöörama rohkem tähelepanu Ropka tööstusrajooni komplekssele väljaehitamisele, suunama jõud Tartu keskosa remondile ja restaureerimisele ning reklaami ja näitagitatsiooni kujundamisele.

KOMMUNAALMAJANDUS, ELAMUTE REMONT

Läinud aasta oli kommunaaltöötajatele raske, ülesannete täitmist takistasid avariitööd.

Üle anti kommunaalkombinaadi automajandi hoone, Teede REV-i bituumenihoidla, Puu tänava kanalisatsiooni pumbajaam ja Vaba tänava kollektor.

Kommunaalkombinaat küll täitis plaani, aga linna sanitaarseisund jätab ikkagi soovida. Prügiveol on häireid esinenud, suvel tänavad tolmavad, talvel uputab lumi, kruusateed pole korralikult profileeritud. **Põhjused: mehhanismide vähesus, remondibaasi mahajäämus, kehv varustatus varuosadega, aga ka tööde halb organiseerimine.** Suurendada on vaja haljastusmajandi võimsust. Laiendama peab ametkondlikku elamispinda, parandama töötajate olmet. Kommunaaltöötajate palkade korrigeerimine käesoleva aasta IV kvartalis ehk leevendub tööjõu nappust.

Asutuste inimesed tegid Kassitoomel 3513 töötundi. Tragid olid TRÜ suvemalevlased. Kommunaalasutustest töötas kõige paremini veevarustus- ja kanalisatsioonivalitsus, täites kõik plaaniülesanded. Järgmisel viisaastakul kavatsetakse hakata ehitama kanalisatsiooni tunnelkollektorit ja reovee puhastuse seadmeid Ropkas.

Tartu tänavaid remonditi 956 500 rubla eest, käitised eraldasid 84 900 rubla.

Elamute remondi rahaplaanist täideti 95,8%, kuid majade üleandmise plaan ületati, vastu võeti 44 elamut, 10 maja remonditi kompleksselt. Palju pahandust tegi paduvihm, selle tagajärjel said rikutud 2100 m² põrandaid, 4620 m² korterite seinu ja 95 küttekollet. Elamiskõlbmatuks muutus 24 eluruumi.

Elavnenud on ülevabariigiline majavalitsuste võistlus. Majavalitsus nr. 4 tuli esikohale I, II ja III kvartalis. Majavalitsused täitsid heakorrastusplaanid, rajati 4 uut mänguväljakut, 3 uut spordiväljakut, korrastati 43 laste mänguväljakut. Istutati puid, rajati muru, ehitati uusi tarasid. Ühiskonnatööna oldi heakorrastamas üle 40 000 tunni.

Tartlaste abiga jätkatakse tänavu Toomemäe ja Kassitoome korrastamist.

TEENINDUS

Linna ja rajooni teenindusplaan täideti 100,2%, juurdekasv 1977. aastaga võrreldult 6%. Läinud aastal oli linlaste teenindus parem, seevastu rajooni teenindusplaanist täideti 98,5%. Teenindusministeeriumi käitistest ei täitnud oma ülesandeid «Edu». Hea tööga paistsid silma kodumasinaremonditehase Tartu tsehh, «Elektron» ja autoteenindus. Varal avati tellimuste kompleksvastuvõtupunkt ja õmbluskoda.

Kuid **Tartus pole ikka veel uut sauna ja pesumaja, mõnede teenuste pärast peavad inimesed seisma pikas järjekorras. Esineb praaki, kohati jätab soovida teeninduskultuur. «Täht» ei täitnud keemilise puhastuse ja pesupesemisplaani.**

Läinud aastal oli tartlaste kasutada 234 liiki teenuseid. Uute teenusliikide ja -vormide juurutamine läheb aeglaselt, täielikult ei ole suudetud rahuldada vajadusi kiirja ootetöö järele. Teenindusmajas peavad asuma esindussalongid ja ateljeed, hoone on aga tootmisliinide ja ladudega üle koormatud.

Peatselt saame naiste ülerõivaste salongi. Päevakorral seisab ka jalatsisalongi avamine.

HARIDUS, KULTUUR, KEHAKULTUUR

Ettevalmistustega uueks õppeaastaks tuli Tartu ülevabariigilises võistluses esikohale. Tulemusrikkalt läks 8. klassi lõpetanute suunamine keskhariduse andvatesse koolidesse, täideti õhtu- ja kaugõppekeskkoolide komplekteerimise ülesanded.

Õpilaste väljalangemus väheneb pidevalt.

Tööõpetuse edasiarendamise eesmärgil rajatakse aastail 1978—1982 Tartu käitistes 12 õppetsehhi, enamikus tulevad need koolidevahelised. Suuremad on mõeldud autoremonditehasele, õmblusvabrikule «Sangar», katseremonditehasele.

Järgmise õppeaasta ettevalmistustes tuleb osutada erilist tähelepanu töökasvatusele ja kutsesuunitlusele.

Kultuuriosakond täitis läinud aasta perspektiivplaani. Mullu peeti esimesed Leninakan — Tartu sõpruspäevad. Mitmed meie kollektiivid viisid oma taidluskunsti teistesse liiduvabariikidesse. TRÜ Akadeemiline Naiskoor pälvis Komsomoli kunstipreemia. Töötajate ja õppurite esteetilises kasvatamises tõsteti esile «Vanemuist», etnograafiamuuseumi ja kunstimuuseumi.

Kultuuriasutuste tööd on häirinud kaadri voolavus, osa kohti pole spetsialistidega täidetud. Kaader ei taha püsida ka puhkeparkide direktsioonis.

Monumente ja skulptuure tuleb paremini hooldada. Mitmed kultuuriasutused vajavad remonti. Väljaehitamist ootab Tähtvere puhkekompleks. Tartul pole ikka veel tantsupõrandat. Plaanist on maha jäänud näituseruumide ehitamine majas Nõukogude väljak 18.

Mullu moodustati 4 rahvaspordiklubi, koostati plaan lihtsamate rahvaspordirajatiste ehitamiseks elurajoonidesse ja puhkepaikadesse. Uudsena hakati korraldama suusakolmapäevakuid, jätkus spordiklasside komplekteerimine.

MEETMETE PLAAN

Sõnavõtjad tegid veel mitmeid ettepanekuid. **V. Kaasik** taunis kehakultuuri- ja spordiharrastuse soikumist mõnedes käitistes. **L. Eesalu** soovis rohkem tähelepanu avalikule korrale. **V. Selge** osutas Tartu ebarahuldavale varustamisele lastekaupadega. **R. Kukk** rääkis Tartu raudteeasutuste probleemidest ja **A. Ormisson** laste tervisekaitsest.

Vastuvõetud otsuste täitmiseks koostab täitevkomitee meetmete plaani.

*

Istungjärgul arutati ka organisatsioonilisi küsimusi. Linna parteikomitee esimene sekretär Indrek Toome valiti täitevkomitee liikmeks ja Martin Kuusk täitevkomitee liikmeks, täitevkomitee aseesimeheks.

GUNNAR KULDVERE

VEEBRUAR ON LÕPUL, AGA PLAAN...

Käes on veebruarikuu viimased päevad, aga vanametalli kahe kuu plaanist on veel palju puudu. 20. veebruariks oli 1277 tonnist (musta metalli plaan) kätte saamata 364. Huvitusime, missugused ettevõtted on olnud eriti vastutustundetud vanametalli koguma.

«Vtortšermeti» Eesti tootmiskoondise volinik **Juri Jaropovetski:**

«Kõige suurem võlgnik on praegu tehas «Võit», kust on toomata 54 tonni. Järgnevad autoremonditehas, elamukombinaat, «Autoveod», ehitustrust. Võlgu on ka kontrollaparatuuritehas, ehitusmaterjalitehas, valu- ja mehaanikakatsetehas jt. On käitisi, kelle vanametalliplaan on koguni väike, ent nad pole asunudki seda täitma, näiteks õmblusvabrik «Sangar», kombinaat «Ars», proteesitehas. Linna komsomoliorganisatsioon, kes peaks eeskuju andma, pole samuti hakanudki oma 22 tonni suurust plaani täitma.

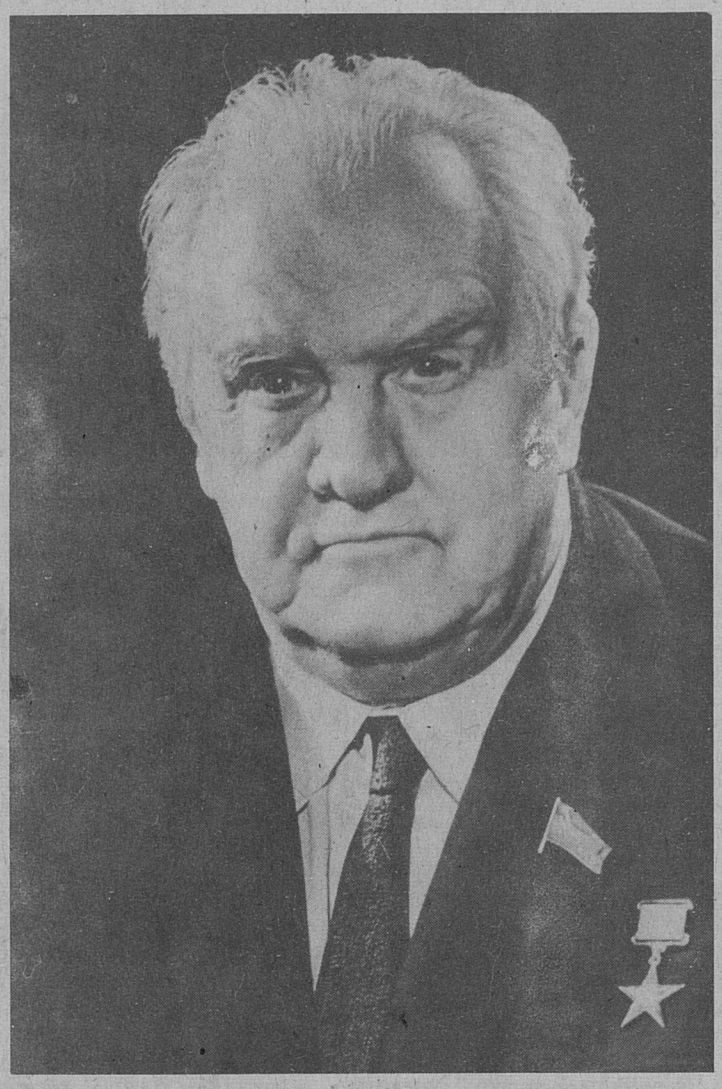
On aga ka käitisi ja asutusi, kelle järgi joonduda. Remondi- ja ehitusvalitsus, teeninduskombinaat «Täht», 17. kutsekeskkool, sidesõlm, TRÜ ja EPA said oma plaani täis enne tähtaega ja lubasid koguda veel üle plaani.

Kuivõrd tähtis on rahvamajandusele iga tonn vanametalli, **see on kõigile teada. Loodan, et järelejäänud veebruaripäevadel võtavad võlgnikud asja käsile ja siiski täidavad kahe kuu plaani. Selleks on vaja tööd hästi korraldada, leida veokid, kasutada järelejäänud aega, et kõik ei jääks viimase päeva peale.»**

MARGARITA ROSENFELD

Mälestusi Nikolai Tihhonovist

KATKENDEID VSEVOLOD ROŽDESTVENSKI RAAMATUST «ELU LEHEKÜLJED» (1974)

Ta tuli mu ellu, meie sõpruse maailma, ootamatult ning lihtsalt.

See oli 1920. aasta sügisel, ühel Petrogradi sügise tusatujuõhtul, säärasel, mil naljalt kodunt välja rõskesse uttu ei minda.

Istusin oma tillukeses toas, kitsas ja kõledas, ning püüdsin end seest- ja väljastpoolt soojendada Dickensi veniva ja mõnusa romaaniga.

Koputati. Ei ettevaatlikult ja maldavalt, ei teravalt ja viisakusetult, vaid kuidagi asjalikvaikselt ja täpselt.

Lävel seisis minuealine mees, seljas üsnagi kantud sõjaväesinel.

«Teie ju olete Rožděstvenski? Ka mina kirjutan värsse, arvan, et meil jätkub kõneainet.»

Ta ütles seda väga lihtsalt ning ühtlasi veenvalt, jätmata tõrjumisvõimalust. Tõrjet mõistagi ei järgnenud.

Märkimist väärib, et me mõlemad tundsime end kohemaid nõnda, nagu olnuksime ammuilma tuttavad ja kohtusime nüüd pärast pikka lahusolekut.

Lahkuva päeva videvikus (miskipärast polnud tahtmist tuld üles võtta) silmitsesin ootamatut külalist. Tema nägu oli tavatu. Kitsavõitu, pisut aukus põskedega, rangelt kokkupigistatud huultega, raskepärase, otsekui kandilise lõuaga tundus see mulle tookord olevat rõhutatult skulptuurne. Pingul sarnadel oli veel suvist päevitust. Lühikeseks pöetud juuksed meelekohtadelt väheke hallid. Kõhetu. Napid, täpsed liigutused, nagu need on omased rindeteid käinud inimestele.

— — —

Mu vana sõber! Luba, et katkestan rahuliku, objektiivse vestetooni ning pöördun kauge nooruse aegadesse, mil alustasime oma kirjanikuteed ning elasime ühe katuse all Kunstide Majas. Loodan, et sa ei pahanda, kui püüan mälus taastada meie lihtsat tuba. See oli kitsas ja hämaravõitu. Ainuke aken vaatas kõledasse, rõõmutusse, ainsama halja libleta betoonõue. Keset tuba oli laud, mille ääres me teineteise vastas töötasime. See oli tore aeg, olmeraskusi oli kerge taluda (tavaliselt neid ei märganudki), sest meid soojendas ja toitis luule.

... Esimene vestlus venis südaööni ning külaline jäi ööseks minu poole. Hiljem kujunes nii, et jagasime vennalikult tuba, kus kahekesi oli hoopis lõbusam ja mugavam elada, seda enam, et meil oli palju ühishuvisid.

— — —

Meie parempoolseks naabriks oli sünge ja sõnanapp Aleksandr Grin. Ülemise, privilegeeritud korruse elanikega ta ei lävinud, kuid meid, oma lähimaid naabreid kohtles sõbralikult, astus meie tuppa, kui meil raudahi, mida kütsime tänavailt korjatud pilbastega, rõõmsalt praksuma hakkas. Ahju lamedal seljal praadisime normileivaviilakaid ning Grin aitas meid selles mõnusas tegevuses. Jõime lahjavõitu teed (mõnikord suhkrugagi), ning Grin, seltsimatu melanhoolik Grin naeratas oma harva naeratust, öeldes: «Kõht sai sooja tulisest teest, süda meeldivast vestlusest.»

— — —

Kaks aastat elasime Tihhonoviga külg külje kõrval. Kusagilt hankisime tarvisminevad nõud, soetasime hädapärased majapidamisriistad. Õhtuti oli meie tuba soe. Meil hakkasid käima naabrid, igaüks oma kruusiga, ning tantsiva tule ümber istudes räägiti põnevaid lugusid. Tihhonov oli köitev vestleja. Teda huvitas kõik, mis oli täis värve ja liikumist. Sedasama otsis ta ka raamatuist, mis tema ümberjutustatuses olid otsekui tõusujoont järgivad stsenaariumid.

— — —

Keerasime ukse lukku, panime välja sildi «Kedagi pole kodus» ja hakkasime tööle, unustades söögi ja kogu muu maailma. Ühe ja sama laua taga, ühe ja sama tindiga on kirjutatud meie raamatud — tema «Hord» ja minu «Kuldne värten».

Nagu kõik maailma noored autorid, nii tahtsime muidugi ka meie oma värsse kiiremini trükituina näha. Kuid tollastes kirjandusringkondades ei tundnud meid keegi. Meie looming ei peibutanud ühtki kirjastajat. Ei jäänud muud üle kui see välja anda «isiklikku leidlikkuse vahenditega», nagu tookord öeldi. Et trükikojale maksta, müüsime vanakraamiturul maha need majapidamistarbed ja rõivad, milleta võis läbi ajada. Sõbrateene osutasid sinel, kulunud tekk ja vana ratsaväesadul.

Kui võtan nüüd kätte Tihhonovi «Hordi», väikese, lihtsate valgete kaantega raamatu, mille tiitellehel on tundmatu, väljamõeldud kirjastuse «Ostrovitjane» embleem, haaravad mind mälestused. Esimesel leheküljel on autor mind austanud sõbraliku pühendusega, ja tõesti, siin pole ainustki luuletust, ainustki rida, mis poleks sündinud mu silme all.

— — —

1935. aastal sõitis ta rahukongressi delegaadina Pariisi. Viibimine välismaal jättis rõhuva mulje: silmapiiril terendusid läheneva sõja sünged pilved, fašism andis avalikult teada oma agressiivsetest kavatsustest, Kesk-Euroopa oli ärev. Nende päevade muljeid leiame luulekogus «Sõbra vari» — Tihhonovi ühes parimas raamatus.

— — —

Esimestel sõjakuudel nägime teineteist harva — olime kumbki hõivatud. Hiljem jäime lahku: tema oli Leningradis, mina Volhovi rinde metsades ja soodes. Kuid sidemed ei katkenud, need jätkusid nüüd väliposti teel.

Mul on alles pakk Tihhonovi kirju.

— — —

«Kallis Vsevolod!

... Publitseerisin raamatu, kogudes sinna lühiartiklid, mis on ilmunud «Krasnaja Zvezdas» pealkirja all «Leningrad mais, juunis» jne. Selle andis välja «Vojenizdat». Saadan ta sulle, loe... Raamat on välja antud Leningradi patriotismiga, olen sügavalt tänulik kirjastuse töötajaile, kes ei säästnud energiat... Raamatul on isegi «esteetiline» välimus — vanaleningradlik...»

— — —

Raamat «Leningradi aasta» (1943) on tõesti meeldivalt kujundatud, Viktor Morozovi illustratsioonidega. Raske uskuda, et see elegantne raamat ilmus Leningradis tol raskel ajal. Nüüd on ta haruldus.

— — —

Moskvas olles astun alati Tihhonovi poolt läbi. Endise tulisusega räägib ta oma välisreisidest, rahuvõitlusest, inimestest, keda ta on kohanud erinevail laiuskraadidel. Tema kõne on endiselt elav, aastad pole kustutanud selle värvikust. Loeme värsse, räägime luulest ja luuletajaist.

Ning saabub hetk, kus me mõlemad vakatame, katkestades keelele tulnud küsimuse: «Kas mäletad?...» Muidugi mäletame, mäletame väga paljut. Elu pole meie suhtes kitsi olnud, ta on andnud meile võimaluse olla oma sajandi suursündmuste tunnistajad ja osalised. Ning siis vahetame vaikides pilgu, tõstame klaasi kaukaasia veiniga ja ütleme mõttes teineteisele: «Elagu rahu! Elagu Leningrad!»

Tõlkinud ILME REBANE

Evald Tammlaan KIRJANDUSELAEN

Tragöödia, mis algab, kuid mille lõppu pole ette näha.

Aeg: pärast seda, kui raamatuaasta peakomitee tegi ettepaneku anda eraisikutele raamatute ostmiseks laenu.

Tegevus sünnib raamatulaenu väljaandmise peakomisjonis. Sisseseadesse kuuluvad lauad, toolid, kirjutusmasinad, arvemasinad, masinapreilid, kontoripreilid, nende puudritopsid, komisjoni liikmed ja raamatuid trükkivate kirjastuste esindajad. Viimased olgu viimase võimaluseni energiliste nägudega.

*

Eesriie tõuseb. Arglik koputus uksele.

KOMISJONI ESIMEES: Mis teil asja oli?

MAAMEES: Kas siin oo see koht, kos antass seda raamatulainu?

KOMISJONI ESIMEES: On küll.

MAAMEES: Ma paluss sis lainu kaits krooni. Näe, eit tahtse saada matsikalendrit, ja plika ajab peale kui uni, et toogu ma see moodsa elu leksikonn. Ütleb, et mes elu see on, kui meie ei oska elada niidade, kui targa inimese õpetava. Vai ehk saade andada neli krooni? Sis ma telliss eidele kah veel üte ajakirja, kus on sehes need kapsarullide retsepsid.

KOMISJONI ESIMEES: Tjaa, teile nagu hästi ei saa anda. See laen on nagu mõeldud raamatukogudele.

MAAMEES: Ah kogudele? No eks miul tule siis kah kogu, kui need är' ostan. Ja kui teil on neid kroonisid nii pallu, andage sis rohkemb. Ma ostass viil sõratõbe tohterdamise raamatu, plikatiuksule kukeaabitsa ja ajalehe telliss kah viil. Või kas te's arvate, et need raamatud ei kõlba vai?

KOMISJONI ESIMEES: Ei, see laen on ikka mõeldud teisiti. See on ilukirjanduse jaoks...

KIRJASTUSE ESINDAJA (hüppab laua tagant püsti): Mina arvan, et peaks andma. Meie kirjastusel ilmunud kalendri sabas on ka ilukirjandust. Meie moodsat elu käsitavad raamatud arendavad noorte inimeste maitset ja mõjutavad vaimset arengut. Teil, härra maamees, vast ehk tuleb teil veel meelde mõni raamat — ostke juba terve kogu. Laen on pikaajaline ja ega raamat leiba küsi. Vast tuleb veel mõni raamat meelde? Ma arvan — andke igaks juhuks palve sisse kahesaja krooni peale.

KIRJANIK-KOMISJONILIIGE: Peaks ikka andma neile, kes tahavad eeskätt ilukirjandust...

KIRJASTUSE ESINDAJA: Iga raamat on kirjandus — kirjastuse seisukohalt. Kirjastus teenib kõige rohkem mittekirjanduslike raamatute pealt. Kirjastus peab teenima — muidu ei saa üldse kirjastada, näiteks teie raamatuid, härra kirjanik.

KIRJANIK-KOMISJONILIIGE: Teil on õigus jah. Võtan oma väljenduse tagasi.

KIRJASTUSE ESINDAJA: Niisiis, härra maamees — teie soovite 250 krooni?

MAAMEES: Noh, kui härrad nii lahkesti pakuvad...

KOMISJONI ESIMEES: Panen laenuküsimuse hääletamisele. Kes on poolt, et anda sellele härrale raamatukogu asutamiseks 250 krooni?

KIRJASTUSTE ESINDAJAD (vaatavad energilisel ilmel komisjoniliikmete poole).

KOMISJONILIIKMED (vaatavad kõheldes ringi ja tõstavad käed püsti).

MASINAPREILI (lööb raginal valmis orderi. Komisjoniliikmed kirjutavad alla).

MAAMEES (paneb orderi tasku, küsib panga aadressi ja läheb muheldes uksest välja).

Koputus uksele. Keegi hüüab: «Sisse!»

HÄBELIK NOORIK: Vabandust, kas siin on see laenukomitee?

KOMISJONI ESIMEES: Teie soovite?

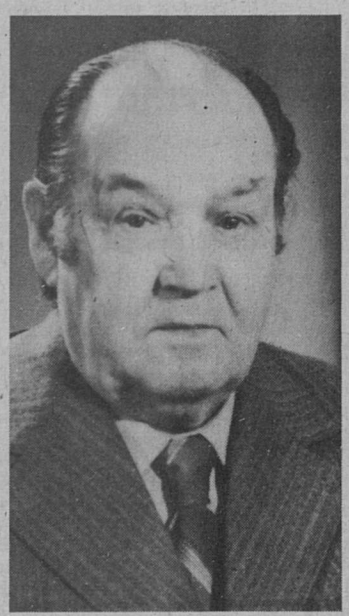
HÄBELIK NOORIK: Mina tahan osta kokaraamatut. Näete, abiellusin nädal tagasi, aga mees on juba iga päev pahur. Ütleb, et mina ei oska praadida kommorjenviiderit. Ja kohv olevat alati paksune. Mõtlen, et kui saaks raamatu...

KOMISJONI ESIMEES: Vaadake, proua, meie ei saa hästi üksiku raamatu jaoks anda.

HÄBELIK NOORIK: Mitu tükki peab siis korraga ostma, kui te annate?

KIRJASTUSE ESINDAJA: Tellige juba terve raamatukogu. Sealhulgas võib olla ka kokaraamat. Soovitaksin veel meie kirjastuse anekdootide kogu. See andke mehele söögiajaks lugeda, siis ta ei pane

Kadestusväärne vaimuvärskus

Tartu vanim maalikunstnik Arnold Simson tähistab homme oma 80. sünnipäeva ulatusliku personaalnäituse avamisega Tartu Kunstnike Majas. Avalikkusele esitatakse valimik vanameistri ligi veerandsaja aasta kestel valminud akvarelliloomingust, kusjuures väljapandu enamik pärineb viiest viimasest loominguaastast. See osutab A. Simsoni kadestusväärsele vitaalsusele ja vaimuvärskusele, mis hoiab loomeallikad igivoolavad. Ei mäleta ühtki Tartu kunstinäitust, kus puudunuksid Simsoni akvarellid.

Alatskivi Peatskivi külas 25. veebruaril 1899 sündinud põllumehepoja tee kunsti polnud sirge ja kerge. Kooli- ja karjapoisi east väljajõudnud nooruk pidi enne Tartus linnaleival kätte õppima mingi käsitööameti, mis kindlustanuks igapäevaelatise. Temast sai kondiiter, sellipäraselt pärinevad Werneri kondiitriärist.

Kuid pidi olema mingi salasund, mis hakkas noorukit kindla ja «magusa» ameti pealt meelitama tollal kõige ebakindlama ja ebatasuvama tööala, kunstnikukutse poole. 1922. aastal hakkaski Simson töö kõrvalt kunstikoolis «Pallas» maalimist õppima. Kerged need õpingud pärast päevatööd ja harvadel vabadel päevadel polnud, aga tulemused lubasid Simsonil 1929. aastast hakata esinema kunstinäitustel. Sundaega teenides sai ta veidi õppida ka A. Laikmaa ateljeekoolis Tallinnas. Kutsetööst häiritud maaliõpingud jäid 1934. aastal pooleli ning viidi lõpule alles 1946. aastal Tartu Riiklikus Kunstiinstituudis. Sealt saadud joonistusõpetaja kutse võimaldas aastaid töötada pedagoogina Tartu koolides.

märki on Simson näinud siiski loomingus. «Pallases» ja kunstiinstituudis omandatud õlimaalitehnika ei rahuldanud tema lüürilist kunstimeelt. Pealegi oli pärast sõda õlivärve vähe saada ja nende kvaliteet kehv. Uuele rajale suunas juhus. Pildiraamitöö-

Oma katsumust ja elueeskoja utiilis nägi ta hulgaliselt hea valge paberiga kaetud paspartuusüdamikke. Miks mitte teha nende peale akvarelle? Akvarellikatsetused võlusid Simsonit niivõrd, et juba 1950. aastast tunneme teda viljaka, oma kunstitunnetuse ja pintslikirjaga akvarellistina.

Vesivärvi pole muidugi kerge taltsutada: see valgub märjal paberil laiali, nagu ise tahab. Kuid püsiva pikaajalise tööga on Simson akvarellist teinud endale kuuleka vahendi kõigi oma erksate loodusevaatluste ja hellade, lüürilis-te meeleolude jäädvustamiseks. Tema töödereas võib märgata arengut looduse kopeerivalt kujutamiselt üha vabama ja isikupärasema eneseväljenduse poole. 1978. aasta töödes evitab ta uue tehnilise võtte, pritstehnika.

Põhiliselt viljeleb Simson maastiku- ja lillemaali, lisaks mõned esemelised natüürmordid, portreed ja loomakujutised. Ent selles kitsas ainevaldkonnas on Simson loonud sügavalt tunnetatud isikupäraseid taieseid, mis oma intiimse meeleolu ja peene koloriidiga vallutavad vaatajate meeli.

VOLDEMAR ERM

VÕLGU EI OLDA

Tibusid loendatakse sügisel, uusi Kirjanike Liidu liikmeid ja uusi raamatuid aastakoosolekul. See oli nüüd, pakaselisel talveajal ja saadi seekord esimesi kolm ja teisi kolmkümmend. Esimesi üsna palju, teisi väga palju. (Värsked liidu liikmed on möödunud aastast peale Asta Põldmäe, Juri Lotman ja Leonid Stolovitš.) Et aga asja üksnes paljuse-vähesuse põhjal ei hinnataks, oli Lehte Hainsalul palutud heita pilk mulluse ilukirjanduse ja Ülo Tontsul kriitika ning kirjandusteaduse salve.

Lõunapoolsem eesti ilukirjandus oli üle vaadatud ja läbi mõtiskletud. Et aga tartlaste sulest ilmunut poleks õige lahti rebida üldisest kirjandusprotsessist isegi mitte nii lühikeseks ajaks, nagu seda on üks koosolek, siis olid võrdlusjooned suunatud ka põhjapoolsema eesti kirjanduse manu. Rohkesti tsiteeringuid, rikkalikku kujundlikkust ja kiidu sekka kriitikatki. Kuid ega ühel kirjanikul ole teiste kirjanike töö üle otsustada hoopiski hõlptöö ja nõnda leiti (Rein Veidemann, Aivo Lõhmus, Leenu Siimisker), et kuuldud ülevaade on küll üks kirjandusest rääkimise võimalus, aga seda on tehtud põhiliselt eetiliste kriteeriumide lähtelt ja loobutud nende teoste analüüsimisest, mis ettekandjas on eetilisi tõrkeid tekitanud. Rein Sanderi luule leiti olevat (R. Veidemann, A. Kaal jt.) elujaatav, ökoloogiline ja sügava alltekstiga luule. Nõus ei oldud ka Vladimir Beekmani ja Juhan Peegli teoste võrreldavusega ja võrdlemise tulemustega. Fragmentaariumilt ei saagi tahta läbiviidud karakterelt, kummagi teose gnoseoloogilised juured on erinevad (L. Siimisker). Kuulajad oodanuksid otsustust: mida on tartlased lisanud eesti kirjandusse, ons see olnud kesine täiendus või tõhus andam. Lehte Hainsalu hindas mulluseks parimaks mittetartlase raamatu — Arvo Valtoni «Tee lõpmatuse teise otsa», ja andis teisegi koha tallinlasele — Jaan Krossile «Keisri hullu» eest, tartlastest eelistades Tõnis Lehtmetsa, Hando Runneli, Katre Ligi ja Asta Põldmäe aastaloomingut.

Meie kaasaja vähene kajastus proosakirjanduses kipub kõigutama ajaloo- ja tänapäevateemade käsitluse tasakaalu.

Ülo Tonts hindas tartlaste osa möödunudaastases kriitikas ja kirjandusteaduses kõrgeks. Pärale jõudis Valmar Adamsi soliidne «Vene kirjandus, mu arm», Tammsaare aasta andis Leenu Siimiskeri ja August Palmi ühistööna Tammsaare pildikroonika, mis on tõesti väärtsaavutus. Kirjastuse «Znanije» väljaandel tuli väike Tammsaare monograafia Leenu Siimiskerilt. Samas aga leidis ettekandja: «Läksime oma suurklassiku juubelile vastu siiski üsna muretult, mistõttu Tammsaare aasta kirjandusloolised tulemused pole eriti rõõmustavad. Selle aasta lõpul ootab ees Mait Metsanurga sama tähtpäev, mis peaks panema järeldusi tegema. On see ju õige aeg tutvustada oma kirjandust ka väljaspool rahvuspiire. Seda võimalust oleme seni ise kasutanud põhjendamatult tagasihoidlikult, eriti just kirjandusteaduses.» Ülo Tontsu mureliku märkuse — kirjandusteadlaste potentsiaali on vähe kasutatud — adresseerisid sõnavõtjad ka meie vabariigi Teaduste Akadeemia Keele ja Kirjanduse Instituudile, sest Tartus tehakse seda tööd põhiliselt kõrgkoolis õpetamise kõrvalt.

Kirjanduslukku ulatub ka Rudolf Põldmäe «Vanemuise» seltsi uurimus. Erilist rõõmu tunti Jaak Põldmäe «Eesti värsiõpetusest». Veel on siin salves Harald Peebu «Tähtraamat», Juri Lotmani semiootikaraamatute mitmed tõlked ja Leonid Stolovitši esteetikaraamatud, Kalju Kääri koostatud kolmas raamat sarjast «Kirjandus kriitiku pilguga», Heino Puhveli töö Tammsaare kogutud teoste väljaande ettevalmistamisel, Sergei Issakovi õpik eesti keskkooli vene keele eriklassidele.

Kirjandusteaduse praegusest seisust andis teavet aastakoosolekust osavõtnud Paul Kuusberg, Eesti NSV Kirjanike Liidu juhatuse sekretär. «Eesti kirjanduse ajaloo» IV osa on lubatud kirjastusele üle anda aasta lõpul.

Vanasõna tunneb kaasa pagarile saia ja kingsepale saabaste puudumise pärast. Nüüd tuli ilmsiks, et kirjanikul on Tartus raske raamatut saada. Ei peaks probleem olema, aga on ometi. Mitmete tartlaste (L. Siimisker, J. Lotman, L. Stolovitš) mõningaid raamatuid pole kolleegidel õnnestunud ei käes hoida ega silmaga näha. Leiti, et kõik need autorid, keda tõlgitakse, peaksid ise kinkima kirjandusmuuseumile vähemalt ühe oma teose eksemplari.

Kalju Kääri aastaaruanne sisaldas osakonna korraldustöö ülevaate. Tartu osakonnas on praegu 28 Kirjanike Liidu liiget, noortekoondis on 37- ja vene autorite grupp 13-liikmeline. Et Kirjanike Majal on lisaks loetletuile veel oma kindel aktiiv, oleks maja sisuõigem nimetus hoopis Tartu kirjandusmaja.

Kriitikasektsiooni juhtis Rein Veidemann, Noorte Autorite Koondist Hubert Jakobs. Kriitikasektsioon korraldas mullu aprillis teooriakonverentsi, tehtud on aastaülevaateid ja ettekandeõhtuid, jätkatud sotsioloogiaseminari.

NAK-i liikmeilt tuli kolm debüütkogu — Doris Karevalt, Ene Mihkelsonilt ja Katre Ligilt. Seminariõppusi juhendasid Ain Kaalep, Hando Runnel ja Henn-Kaarel Hellat. Oli neli autoriõhtut (Priidu Beier, Hubert Jakobs, Imre Siil ja Aivo Lõhmus). Esinemas on käidud botaanikaaias, Gogoli raamatukogus, Kallastel. Mis kasu on aga noortekoondisel juhatusest, kui see pole terve aasta jooksul kordagi kokku tulnud?

Vene gruppi käib Tallinnast juhendamas Boriss Štein. Eriti elujõuliseks seda gruppi praegu nimetada ei saa.

Tartu kirjanikud suhtlevad ametliku lepingu alusel Gagarini-nimelise näidissovhoosiga.

On edendatud klubielu. Nii kohtuti Moldaavia kirjandusnädalast osavõtnutega, korraldati luule ja muusika õhtuid jne. Lahendatud ja lahenemas on mitme kirjaniku korteriprobleem. Töövõimalusi avardavad kaks linnalt saadud nn. ateljeeruumi.

Lõpetuseks sobiksid aastakoosolekut juhatanud Karl Muru sõnad: ei Tartul ega muulgi lõunapoolsemal kirjandusel pruugi olla häbelikku tegematajätmise ega võlgniku tunnet möödunud aasta ees.

Osakonna uues büroos on Kalju Kääri, Lehte Hainsalu, Leenu Siimisker ja Hando Runnel.

LIA KEVVAI

täheleĝi, et kohv on paksune. Teen ettepaneku — määrata 300 krooni ...

KOMISJON (teeb läbi täpselt sama toimingu, mis maamehega).

Uks läheb kinni ja prahvatab samas jälle lahti.

PAKSU KAELAGA HÄRRA: Moen. Laske mulle laduda välja 500 krooni. Mul kähku vaja.

KOMISJONILIIGE: Teie tahate muidugi asutada suuremat raamatukogu?

PAKSU KAELAGA HÄRRA: Raamatukogu jah. Õieti mul on juba raamatud olemas. Kahekordne Itaalia süsteem. Pearaamat ja mis sinna juurde veel käib. Siis telefoniraamat ja protesteeritud vekslite nimestik. Nii et raamatutega poleks veel häda. Aga vaat' — raamatukappi on tarvis. Ostsin kevadel kabinetti mahagonipuust mööbli ja tugitoolid välismaa nahaga. Maksid oma tuhat krooni ära. Aga raamatukapp — see ei tulnud meeldegi. Suvitasin naisega Pärnus, seal läksid need vähid ja konjak rumalasti palju maksma. Nüüd nagu see majanduslik tõus käimas ja löön oma kabinetis iga päev suuri tehinguid. Käivad peened härrad. Naine arvab, et peaks ikka olema raamatukapp. Nojah, ja eks siis ehk muretse mõned raamatud kah veel.

KOMISJON (toimib nagu kahe eelkäijaga).

Ukse taga on kraapimine. Siis tuleb klähvides sisse valge puudel, punane siidlint kaelas ja hõbedast keti teises otsas daam, hõberebane õlgadel.

KOMISJON (tõuseb püsti ja kummardab, ütleb ühest suust: «Tere, proua direktor!»).

PROUA DIREKTOR: Mu mees juba vist tegi korralduse, et siit maksetakse mulle välja 500 krooni.

KOMISJONI ESIMEES: Jah, härra direktor kõneles. Aga nii — formaalsuse pärast peaksite teatama, milleks te raha vajate.

PROUA DIREKTOR: Mu jumal — küll meil ollakse pedantsed! Tahaksin oma raamatukogu täiendada Anni Wothe terve koguga. Courts-Mahler on meil juba olemas, kuid tahame need raamatud pookida nahkköitesse. Siis ma tahaks veel tellida uusi moežurnaale. Teate, mis need maksavad!

KIRJASTUSE ESINDAJA: Vast proua direktor tellib ka midagi kodumaa kirjandusest. Meil on väga häid tõlkeid maailmakirjandusest: «Alraune», «Toaneitsi päevik» ...

KOMISJONI ESIMEES (pilgutab silma, kirjastuse esindaja noogutab, kirjutatakse order).

Ukse taga kostab köhatamine. Keegi liigutab ukselinki. Siis koputatakse. Astub sisse kõhetu kodanik. Pintsaku küünarnukid läigivad.

KOMISJONI ESIMEES: Mis te tahate?

KÕHETU KODANIK: Lubage tutvustada — minu nimi on Ants Arnik. Lõpetasin aasta eest ülikooli kirjandusloolasena. Praegu olen ametis ...

KOMISJONI ESIMEES: Kui palju te kuus teenite?

KÕHETU KODANIK: Ligi 70 krooni. Mul on juba kahetuhandeköiteline raamatukogu. Aga praeguste palgaolude juures on mul raske seda täiendada. Kas te ei saaks mulle võimaldada 150 krooni laenu? Mul on siin nimekiri viimasel ajal ilmunud paarematest teostest.

KOMISJONI ESIMEES: Kui te teenite alla 70 krooni kuus, millega te siis mõtlete ükskord laenu tagasi maksta? On teil käemehed?

KÕHETU KODANIK: Mõned tuttavad kirjanikud.

KIRJASTUSE ESINDAJA: Me juba teame neid kirjanikke — need ei teeni ise midagi! Ma arvan, teie maksuvõime on väga kahtlane ...

Et asi ei läheks vaatajaile liiga traagiliseks, langeb alla tume eesriie.

*

15. veebruaril 1979 oli publitsisti ja näitekirjaniku Evald Tammlaane 75. sünniaastapäev. Ta hukkus 1945. aastal fašistlikus koonduslaagris. E. Tammlaan jäädvustas oma nime eesti kirjandusloos eeskätt oma revolutsioonilise draamaga «Raudne kodu» (1937). Olulise tähtsusega on samuti tema ühiskonnakriitiline publitsistika. Tammlaane-Jänkimehe satiir paljastas julgelt kodanliku vabariigi olusid.

Paljud Tammlaane kirjutised kritiseerisid kodanluse kultuuripoliitikat. Ülaltoodud «Kirjanduselaen» (ilmus «Tallinna Postis» 20. IX 1935) iseloomustab sarkastiliselt äritegelaste osa kodanliku Eesti kirjanduselus.

AADU SÄÄRITS

TŠINGIS-KHAANIST JA MUUST

Arvo Valton üllatas möödunud sügisel kahe romaaniga — võiduka vallutaja Tšingis-khaani ja hiina mõttetarga Chang Chuni looga «Tee lõpmatuse teise otsa» ning «Loomingus» avaldatud «Öndsusesse kulgeva päevaga».

Pakaselisel küünlakuu päeval kohtusidki teadusraamatukogu lugejad ja töötajad Arvo Valtoniga. Küsimusi jätkunuks teisegi kohtumise tarvis. Uueks kokkusaamiseks on kindlasti põhjust mõne aja möödudes, sest nagu teada saadi, on Arvo Valtonilt varsti jälle midagi oodata, muuhulgas ka luule ja lastekirjanduse vallas.

KARET KÄOSAAR

TERVISEKS JOO PIIMA!

Populaarsuse võitnud telesaatesari «Ajurünnak» pakkus välja abinõusid alkoholismi vastu. 16 abinõu hulgas ei hinnatud sanitaarharidustööd kõige kõrgemalt. See aga ei kahanda veel sugugi sanitaarharidustöö tähtsust, sest vägijookide tarbimuse vähendamiseks, eriti liigjoomisest jagusaamiseks on kõik meetmed omal kohal. Ainult kompleksne rünnak annab tuntavaid tulemusi. Sanitaarkasvatustöö tähtsust, alkoholsete jookide tagasihoidliku, kultuurse tarbimise oskuse õpetamise vajalikkust rõhutas ka joomisvastase võitluse rahvusvahelise assotsiatsiooni viitsepresident E. Babjan, kui ta mõni aeg tagasi Kesktelevisiooni saates vastas «Pravda» erikorrespondendi küsimustele.

Liigjoomise levikus oleme harjunud süüdistama kaubandustöötajaid: miks nad müüvad nii palju vägijooke (Tartu linnas ja rajoonis müüdi neid 1977. aastal statistiliselt ühe elaniku kohta 219,38 rubla eest). Aga miks me ostame seda terviserikkujat nii palju (raha kulub keskmiselt 9% iga meie töötaja aastapalgast)? Ei ole ju ühelgi inimesel alkohoolsete jookide ostu kohustust, kõik muretsevad seda omal vabal tahtel. Peaks läbimüük vähenema, siis korrigeeritakse ka alkohoolsete jookide tootmise ja realiseerimise plaane!

Selleks, et enne alkohoolsete jookide ostmist järele mõeldaks, kas teha seda tulutut kulutust, kas ei oleks arukam jätta pudel kangemat kraami ostmata, on vaja teadmisi, teadlikkust, õiget elukäsitust. Vägijookide kahjulikust toimest tervisele ja töövõimele, perekonnaelule ja laste kasvatamisele on mõndagi kuuldud, kuid täit selgust, mis hoiaks liialdamast alkohoolsete jookidega, ei ole paljudel ikkagi. Meil pole veel eesmärgiks seatud üldist absoluutset karsklust. See ei tähenda, nagu oleks vägijookide tarvitamine kõigile lubatud. Märjukest võivad pruukida ainult need, kes oskavad piiri pidada, kes teavad, millal ja kus võivad tõsta klaasi, need, kes ei joo end kunagi purju. Kui sa juua ei oska, ära pitsi tõsta! Tarkust ei anna topsitõstmine kellelegi juurde, rumala teeb aga veelgi rumalamaks.

Linna täitevkomitee juures asuv joomarluse vastu võitlemise komisjon on planeerinud k. a. märtsikuu alkoholismivastase propaganda hoogkuuks tervishoiu aspektist. See ei välista pideva, aastaringse alkoholismivastase võitluse ja selgitustöö vajalikkust ka teistest vaatekohtadest, **kuid igal Tartu asutusel ja käitisel tuleks märtsikuuks tellida ühingu «Teadus» Tartu osakonna (Nõukogude väljak 8, tel. 342-07) kaudu oma töötajaskonnale vähemalt üks arsti loeng alkoholismist.** Lektoritena esinevad meie kodulinna kõigi erialade arstid. Kus on rohkem naistöötajaid, sinna kutsutagu günekolooge, lastearste, ka infektsioniste. Meestele võivad palju uut pakkuda traumatoloogid, kirurgid, neuroloogid. Üldist huvi peaks äratama terapeutide, venereloogide, endokrinoloogide, psühhiaatrite jt. loeng või küsimuste-vastuste õhtu.

Kokkuleppel linna kinovõrgu juhtkonnaga näidatakse märtsikuus kõigis Tartu kinodes põhifilmi kõrvale alkoholi kahjulikkust selgitavaid sanitaarhariduslikke filme.

Tartut on peetud kultuurilinnaks. Oleks kurb, kui me laseksime seda mainet kultuuritu joomisega määrida. Ärgu meie kodulinna tänavail kunagi tuigerdagu ühtegi joobnud meest ega naist, noortest rääkimata.

Lugupeetud tartlased, mis te arvate sellest, kui prooviksime teha märtsikuust paastukuu: selgitaksime, kui vähese koguse vägijookidega saaksime ära elada, ja kogeksime siis, kui hea on olla alkohoolsete jookideta.

HEITI KADASTIK,
joomarluse vastu võitlemise komisjoni aseesimees

Fotoamatööride sisukad päevad

Amatöörfotograafidele on jaanuar ja veebruar olnud töörohked: tehakse aruandenäitusi, valitakse töid ülevabariigilisele näitusele, peetakse aruande- ja valimiskoosolekuid. Ülevabariigilise tähtsusega sündmus on fotopäevad Kohtla-Järvel 17. veebruarist 4. märtsini. Sel puhul avati seal mitu näitust. Jõhvi Pioneeride Majas koolinoorte fotonäituse avamisel andis Tallinna Riikliku Kunstiinstituudi õppejõud E. Kärmas sisukat nõu. Linna fotoklubi esimees J. Lasman tundis rõõmu järelkasvust.

Noortel fotomeestel ja nende juhendajatel oli hea meel aukirjade ja suveniiride üle, mille oli välja pannud linna haridusosakond. Seejärel siirdusid Kanepist, Tallinnast, Haapsalust ja mujalt tulnud fotohuvilised põlevkivimuuseumi, kus avati pidulikult linna fotoklubi aruandenäitus. 87 fotol oli loodust, tööd ja tööinimesi, ei puudunud ka huumor. On heameel, et märgiti ära Tartu Fotoklubi endise liikme Kalev Korsteni «Memme juures».

Esimese päeva lõpetas vabariigi fotoklubide värvidiapositiivide komplektide võistlus, esitatud oli 7 komplekti. Žüriilt said Haapsalu ja Kohtla-Järve fotoklubi komplektid võrdselt 23 punkti ja III koha. II koht kuulus Tallinna fotoklubile. Tartu fotoklubi komplekt «Linnast loodusesse» sai I koha.

Järgmisel päeval kuulati loenguid fotokompositsioonist (E. Kärmas), valguse kasutamisest pildistamisel (A. Ilo) ja negatiivi optilise tiheduse määramisest (K. Allikvee). Käidi Jõhvi kultuuripalees, kus Kohtla-Järve värvifotoklubi liikmed näitasid oma töid.

Seminarõppus õnnestus igati. Kohtla-Järve üldsus eesotsas linna parteikomitee sekretäri Leida Annusega oli oma fotoklubile suureks abiks.

VLADIMIR LEIMAN,
Tartu fotoklubi esimees

VÕTMEMÕISTATUS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77
78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88

1—8. Läti kütidivilsi komandör, Nõukogude reivajõudude ülemjuhataja septembrist 1918 juulini 1919 (1873—1938). 9—14. Eesti revolutsioonilise liikumise tegelane, naispunakaartlane (1893—1918). 15—22. Kodusõja legendaarne kangelane. 23—29. Nõukogude Liidu marssal, Nõukogude Liidu kangelane, Leningradi ja Balti rinde väegede juhataja Suures Isamaasõjas (1897—1955). 30—37. A. Aleksandrovi laul V. Lebedev—Kumatši sõnadele. 38—42. Saaremaa lahingus langenud reamees, Nõukogude Liidu kangelane, kellele on Kingissepas püstitatud mälestussammas. 43—49. Nõukogude admiral, Balti sõjalaevastiku juhataja Suure Isamaasõja ajal (1900—1977). 50—57. Hävituslendur, Nõukogude Liidu kangelane, kes on B. Polevoi teose «Jutustus tõelisest inimesest» peategelase prototüüp. 58—63. Leningradi Sõjanõukogu liige ja Leningradi kaitse organiseerijaid Suure Isamaasõja ajal (1896—1948). 64—75. Kangelaslinn. 76—84. Hävituslendur, kellele esimeste hulgas anti Suure Isamaasõja ajal Nõukogude Liidu kangelase aunimetus. 85—88. Eesti revolutsioonilise liikumise tegelane, Punaarmee brigaadikomandör, punakaartlaste juht Keila lahingus 23. II 1918 (1891—1921).

I 75 27 35 12 5 61 75 26 — 46 12 31 3 76 56 78 — 32 4 64 38 27 39 47 8 — 61 72 75 28 82 67 25.

II 42 83 52 65 16 7 12 62 84 — 58 47 75 69 63 — 20 53 14 55 24 50 13 82 75 67 — 23 83 68 28 1 39 6 74.

III 34 41 44 2 89 73 50 81 29 45 15 16 — 11 56 25 60 54 80 67 24 18 69 87 — 23 37 79 36 19 68 — 75 81 57 85 60 75 — 46 33 88 51 64 69 66.

IV 43 17 50 50 21 50 13 9 70 — 49 10 32 22 5 68 — 40 21 77 — 30 90 14 82 — 71 86 88 47 78 4 70 31 59 2 50 53 8 48.

I Nõukogude Vabariigi reivajõudude kõrgem ülemjuhataja ja sõjaasjade rahvakomissar novembrist 1917 märtsini 1918 (1885—1938). — NSV Liidu marssal 1935. aastast; diviisikomandör Kodusõjas, esimene Punaliipu ordeni kavaler Punaarmees (1890—1938). — Eestlane, Nõukogude Liidu kangelane. — Nõukogude sõjalaevastiku madrus, Nõukogude Liidu kangelane, kellele on püstitatud mälestussammas Tallinnas.

II NSV Liidu marssal, kahekordne Nõukogude Liidu kangelane, sotsialistliku töö kangelane (1881—1969). — NSV Liidu marssal, neljakordne Nõukogude Liidu kangelane (1896—1974). — NSV Liidu marssal, Nõukogude Liidu kangelane (1892—1970). — Hävituslendur, kes Kurski lahingus tulistas alla 9 vastase lennukit, Nõukogude Liidu kangelane.

III Vene nõukogude kirjanik, romaani «Raudne vool» autor (1863—1949). — Kangelaslinn. — Jutustuse «Timur ja tema meeskond» autor, langes Suures Isamaasõjas, (1904—1941). — Kindralmajor, Nõukogude Liidu kangelane, partisanide juht Suures Isamaasõjas (1887—1967). — Kaardiväe tankikorpuse ülem Suures Isamaasõjas, kes esimesena Punaarmees sai Suvorovi ordeni.

IV Eestlane, partisan Suures Isamaasõjas, kellest Mart Raud on kirjutanud ballaadi (1922—1944). — Eesti Kütiväe Sõjaväelaste Nõukogu esimees, kes langes Narva lahingus 28. XI 1918. — Punaarmee eesti rahvusväeosade organiseerija Nõukogude Venemaal (1888—1937). — Kindralleitnant, Eesti laskurkorpuse komandör (1903—1975). — Ralf Parvelt Suure Isamaasõja ajal ilmunud luuletuskogu.

kummipaadiga karjalas

JÜRI VALGE

1.

Loodusõnnetuseks paisunud vihmadest, katuseid kergitavast tuulest ning seninägematust pakasest polnud siis veel kellelgi aimu. Juuli oli olevik, järgnevad sündmused aga polnud sellekski saanud.

— — —

Sajab. Juba kolmandat päeva. Ja veel kümmekond päeva hiljemgi, siis, kui meie Karjala-matk juba minevik on, sajab Eestimaal nii, et metsakraavid kohisevad nagu kosed, jõed on triiki kui sinilillede aegu ning heina tehakse kalurikummikuis.

Olgugi et baromeeter tusaselt maadligi püsib, sammuvad 10. juuli vihmasel varahommikul Tiigi tänava kogunemispunktist jaama poole kolm emakeele filoloogi — äsja õpetajaks diplomeeritud Reet, laborant Sirje ja nende ridade aspirandist autor —, tohtriabilised Kaja ja Tiia Maarjamõisast, elukutseline kaameramees Jüri, ehitusinsener Kersti ja parajasti tallimehe ametit pidav Lea — küllap ainuke kõrgharidusega hobusevalvur terves Liidus.

Järgnev on osake sellest, mida kümne päeva jooksul tegime ja tegemata jätsime. Nagu ikka, ei mahu ka siin kõik kaadrisse, osa peab jääma selle taha — avastamiseks neile, kes ise kord sama teekonna ette võtavad. Selles loos on nii pisiasju kui üldistusi — nende järgi võib Šujale minna. Kuid iga kärestiku eel maksab vankumatu reegel: oma silm on kuningas. Kõik oleneb veest ja paljust muustki. Suvine jõgi ei pruugi sarnaneda kevadisega ning küllap hommikusedki kiirustavad vood on õhtustest teistsugused.

Meie matkarühm võib loota iseendale, Tiiu Halopi kolm aastat tagasi tehtud legendile ja kursusekaaslase Hannese mullusuviseile muljeile, mis peale Kenjaikoski kõiki kärestikke kummipaadiga läbitavaks tõotavad.

Suured sõidud ja pikad sammud algavad ikka väikestest sõitudest ja lühikestest astumistest. Juba Tapal tuleb meil oma varandus kukile võtta ning perroonile järgmist rongi ootama pressida. Vähe seda kraami just pole: kilekotitatud varustust jätkub pinkidele, põrandale, taskusse. Kiles on kõik — tagavarasokkidest passini. Vee eest tuleb kaitsta käiseembleemegi, mille punased varbad Kersti on küll ohte trotsivalt ja uljalt Šuja lainetest välja vaatama pannud.

Sajab ka Tapal, kus pool tundi Leningradi rongini piletite komposteerimiseks ja hommikueineks kuluvad, sajab Narvaski. Ja alles kusagil Kingissepa kandis, teiselpool suurt Luuga jõge võib klaarunud aknast sutike kõrgemat pilvede lendu vaadata. Leningrad aga tervitab meid sinitaeva ja päikesega. Veame pakid Varssavi vaksalist Moskva vaksalisse. Piletiprobleem laheneb õnnelikult 15 minuti jooksul. Üldvaguni eelis kõigi kupeede ja platskaartide ees: sinna on kohti ka siis, kui teistel tabloodel resoluutne «net» põleb. Pakiruumis selgub, et tegu on ekstra- või ekspresshoidlaga — 45 kopikat *za mesto* — ja üheteistkümnest vähemaks ei anna meie kodinaid kuidagi kokku nöörida.

Sturmasid salliva söögikoha me lõpuks leiame. Küllap tõstab tulimagus piimakohv varemgi kurgus pakitsenud janu — õlle-

2.

saali keldriuksest marsime Sirje ja Reeda passimisel sisse, ning meie daamid on siinses seltskonnas sündmus. Saame oma kannud ega oska kuidagi pääseda kokkulöömisest mehega, kes oma tulevased maalid — võimalik, et siinsamas saalis — õllekruusi on uputanud.

Jaamaesisel platsil trehvame leedulasi: tulid Panevežisest ja lähevad Ohtale kolmandat kategooriat tegema. Sõiduplaani ja piletitega on neil meist vähem vedanud — päev läbi suurlinnas aega parajaks teha on meie neljatunnistegi kogemuste põhjal üpris tüütu. Neid on samuti kaheksa, meessoo ülekaal 7:1, ja leedulased naeravad, et igav nende kuningannal küll ei hakka.

Laadime end varakult sõitjaist tulvil perroonile. Operatsioon «Possadka» õnnestub. Lea ja kaks Jürit hõivavad terve vagunivahe. Piletinumbreil pole siin mingisugust tähtsust ja ega pileteidki taha keegi kogu sõidu vältel näha.

Ei saa just öelda, et päris mõtlematult oma asju seljakotti toppisin, kuid ühe olen küll arvestamata jätnud: et enne paadisõitu ka kõval vaguniriiulil lesima pean. Magamiskott on paadiga lootusetult kinni korgitud ning mõtlematuse eest tuleb nähtavasti kangete kontidega maksta.

On selle põhjuseks tõesti tuimväsinud kondid, ei tea, kuid 11. juuli hommikul kell kuus istun virgunult akna all ja uudistan möödalendavat maastikku, mis ilma igasuguse kahtluseta peab Karjala olema. Ongi: mets, mets, mets. Sekka järvi ja soid. Kõik oleks väga kena, aga mööda aknaklaase kihutavad veenired tagasi Leningradi poole ja raudteeäärseil puudel konutavad varesed on niiskusest kössis.

Sajab ka Petroskoi perroonil. Üksteist kotti lähevad taas hoidu, mis meie ühiskassa õnneks on seekord päris tavaline, kahekümnekopikane. Piletisaba nõuab enam kannatust kui Leningradis, ent lõpuks võime ikkagi, kaks kätt taskus, linna ja tema söögikohtadega tutvuma minna.

Ärgu pahandagu lugeja, kes tonne, protsente ja tihumeetreid ootab. Neid ei tule. Sest kõike seda võib teatmikest lugeda. Siin on vaid muljed, mis millegipärast teiste hulgast esile kerkinud — talletatud kibekähku.

Pelmeenisaali leiame turuhoone tagant. Vägisi tahaks osakestki turust Tartusse võluda. Kuigi siin ostmiseks peaks rahakott kaikaga seljas olema, on üksnes vaadatagi ilus. Lilled ja lõunamaa puuviljad, tõmmude meeste kui kivist raiutud näod! Eriti kaua me tühi kõht seda küllusepidu muidugi välja ei kannata: valiku teeme ehtsate ja taskupäraste vene pelmeenide kasuks.

Seejärel linn. Ei tea, kas Petroskoi esikoht Liidu linnade puhtusetšempionaali on sama päritolu kui eesti keele kõla, mis vaid itaalia omale alla jäävat, kuid puhas on ta tõepoolest. Nii puhas, et tahtmatult kodulinna räämaseid tänavaid meenutan. Kaevatakse neid aga siingi.

Petroskoi ülikooli suur hallikas hoone — Tartu fenno-ugristide kolleegide asupaik. Soome draamateater — siin lavastas kunagi Kaidu. Nukuteatri uus, moodne maja. Banaanipood. Järv ning kaldapealne jäävad teiseks korraks, sest kellaosutid on Juškozero rongi väljumiseni jäänud aja juba minutiteks peenestanud.

Teater

RAT «VANEMUINE»

SUURES MAJAS

Laup., 24. II kl. 19 **«Naistelaulude»** ja **«Meestelaulude»** asemel etendub **«Tõde ja õigus»**. Pääsmed vahetatakse ümber või ostetakse tagasi etenduse päeval 19.30-ni.

Pühap., 25. II kl. 12 **«Kauka jumala»** asemel **«Lavv-stoori»** (pääsmed kehtivad), kl. 19 **«Pühamast pühamb»**

esmasp., 26. II kl. 19 **«Kremli kellad»**

kolmap., 28. II kl. 19 planeeritud esietendus

neljap., 1. III kl. 19 **«Raha paneb rattad käima»**

reedel, 2. III kl. 19 **«Julmad mängud»**

laup., 3. III kl. 19 — jälgige reklaami

pühap., 4. III kl. 12 **«Saabastega kass»**, kl. 19 **«Pühamast pühamb»**

KONTSERDISAALIS

Pühap., 25. II kl. 12 ja 18 **«Hunt ja seitse kitsetalle»**

esmasp., 26. II kl. 19.30 ansambli «Fix» kontsert **«Räägin sinuga sinust»**

pühap., 4. III kl. 12 **«Tõde»**

* välja müüdud

Kassad lahti 11—14 ja 17—19.30.

L. KOIDULA NIMELINE PÄRNU DRAAMATEATER
5. märtsil kell 19
RAUDTEEKLUBIS
Maiju Lassila
«TARK NEITSI»
Komöödia 2 vaatuses
Kollektiivtellimuste telefon 329-68. Kollektiivpääsmed välja osta 28. veebruaril RAT «Vanemuise» suure maja kassast. Üksikmüük samas 1. märtsist 11—14 ja 17—19.

Kino

«EKRAAN» — **«Sinjoore Robinson»** (Itaalia värviline naljafilm, alla 14 a. keelatud) 10.45, 12.30, 14.15, 16, 17.45, 22. Pikk seanss 19.30: **«Herbert Wellsi eksitus»** ja **«Sinjoore Robinson»**. Pühapäeval 10.45 lastele **«Lähetus ellu»** (keskmisele ja vanemale koolieale).

«KOMSOMOL» — **«Sinised välgud»** (värviline laiekraanifilm) 10.45, 12.30, 14.15, 16, 17.45, 22. Pikk seanss 19.30: **«Kangelasliikkuse ajalugu»** ja **«Sinised välgud»**. Pühapäeval 11 lastele **«Varas känguru»** jt. multifilmid.

«VARIA» — **«Oks šanss tuhandest»** (värviline laiekraanifilm) 16, 17.45, 19.30, 21.15. Pühapäeval 11 lastele **«Tervitused pärdikule»** (multifilmid).

RAUDTEEKLUBI — **«Olge valmis, Teie kõrgus»** 15. **«Te kirjutasite mulle»** 17. Pühapäeval 14 lastele **«Muinasjutte laiskusest»** jt. multifilmid.

Elva «HELI» — laupäeval seansse ei ole. Pühapäeval 13 lastele **«Ebatavaline päev»** (multifilmid). **«Duiskid»** (Poola) 14. **«Kurjateqija ja tema toimik»** (Jugoslaavia kriminaalfilm, alla 16 a. keelatud) 15.30, 17.15.

Seda ja teist

KULTUURIHOONES
pühapäeval, 25. veebruaril kell 12
LASTEHOMMIK
«Sõjamehekuuisus»
(III—VI klassile)
Räägib M. Haavik, film «Trummilööja», kontsert. Tasuta.

KULTUURIHOONES
täna kell 20
KESKEALISTE TANTSUÕHTU.
Ansambel «Suuk».

RAUDTEEKLUBIS
täna kell 20
TANTSIVAD
kesk- ja vanemaealised tööveteranide orkestri saatel.

«Autoteeninduse» Tartu tsehh asub nüüd Sepa 21, telefon 774-09.

Sageli komandeeringus viibiv noormees soovib ajutiseks omaette **tuba.** Lepiku 1 a—3.
K. Hiiesaar

«Vtortšermeti» Tartu jaoskond, Teguri 53, võtab linna ja rajooni asutustelt ja organisatsioonidelt **vanametalli vastu laupäeval, 24. veebruaril.**

Tööpakkumised

Tartu Turg vajab koristajaid ja liftööri. Tulla Riia 1 turu kontorisse.

Kooperatiivkaubastu vajab **raamatupidajat, kaubatundjat, müüjaid, müüjaõpilasi** (õpiaeg 3 kuud) ja **laohoidjat.** Riia 2 III korrus, tel. 33-784.

Autode remondi katsetehas vajab **vanemraamatupidajat, tehnikut, laohoidjaid, joonestajat** (dekreetpuhkuseaegne asendus), **tabelipidajat,** sisetranspordi **autojuhti,** tsehhi **koristajat, maalrit, gaasikeevitajat, transporditöölisi.**

Lähemalt kaadriosakonnast, Riia 24, tel. 341-10 või tööjõubüroost, O. Lutsu 5.

Seoses uue hoone valmimisega vajatakse **«Autoteeninduse»** Tartu tsehhi tootmisruumide ja kontoriruumide **koristajaid, välvureid ja raamatupidajat.**
Sepa 21, tel. 77-933.

Tartu Ehitustrusti Ehitusvalitsus nr. 1 vajab kvalifitseeritud **ehitustöölisi** ja ühiselamusse **kasvatajat,** viimasel elamispinnavõimalus. Ehitustöölistel teatada Rahu 15, tel. 777-72, kasvatajal Kingissepa 8, tel. 334-02.

Söökla «Puiestee» vajab kiiresti **kokka, köögitöölisi, nõudepesijaid** ja **koristajaid.** Tel. 324-76.

Plastmasstoodete katsetehas vajab **kiletöölisi** (mehi) ja **masinakirjutajat** (vene keel). Kaadriosakond Teguri 26/28, tel. 773-57.

Tekstiilivabrik «Areng» vajab erihariduse**ga tootmisjaoskonnajuhatajat** villatööstusse, **finantsistiraamatupidajat,** D-kategooria **bussijuhte, õpilasi** paelapunumis- ja korrutusmasinatele, **remonditöölisi.** Kaadriosakond Riia 16, telefon 753-39.

Vajatakse **põetajat** (pensionäri) vanema naisterahva juurde. Elamispinnavõimalus. Sepavälja 2.
A. Krela

Vajatakse **hooldajat** paraneva naishaige juurde. Kuu 20 a—1 pärast kl. 17.
E. Mäerand

Maal, Tartust 25 km kaugusel, leiab alatiseks **elamispinna** üksik karske naispensionär, kes nõustub abistama vanemat naisterahvast. Aiamaa kasutamise võimalus. Sidesõlm, nõudmiseni.
H. Vaino

Kaubamaja lahti ka pühapäeval 9.30—16.

ASUTUSED JA ORGANISATSIOONID!

Oma töötajatele ekskursioonide korraldamisel kasutage «Aerofloti» abi.

Rühmadele 15 inimest ja enam hinnaalandus 30%.
«AEROFLOTI» Tartu linnaagentuurist,
Nõukogude väljak 2, tel. 324-45,
saate osta piletid kõikidesse Nõukogude Liidu lennujaamadesse.

LENNUSÕIDUD

Buhhaara 5.—10. märts
Simferoopol (mööda Krimmi) 12.—17. märts
Volgograd 16.—19. märts
Tbilisi 17.—21. märts
Jerevan 19.—23. märts

Lähemalt tel. 333-70, 110-34.

Reisi- ja ekskursioonibüroo

MUUSIKAHUVILISED NOORED!

Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis, Pälsoni 32, algavad 11. märtsil kell 11

ETTEVALMISTUSKURSUSED

neile, kes soovivad hakata õppima klaveri-, keelpilli-, koorijuhtimise, muusikateooria, rahvapilli-, puhkpilli- või laulueriala.

Õppetöö kaks korda kuus pühapäeviti märtsist juunini. Kursuste tasu 6 rbl. kuus.

Ost · müük

Ostan 60 m² tsingitud traadist **aiavõrku** ja 20 rauast **aiaposti.** Kirj. Jakobsoni 18—5.
K. Raitviir

Müün 2-toalise **korteri.** Sidesõlm, nõudmiseni.
V. Lillemaa

Ostan väiksema **maja** maal. Kalda tee 10—32.
I. Maksimik

Müüa **import-lapsevanker** «Zekiwa» (krimpleen). Komsomoli 24—1a.
N. Korobova

Soovin osta mansardkorrusega **maja** Tammelinnas. Sidesõlm, nõudmiseni.
E. Rattas

Ostan väiksema **maja** või maja alumise korruse. Sidesõlm, nõudmiseni.
A. Paide

Soovin osta sõidukorras **ZAZ 965.** Sidesõlm, nõudmiseni.
A. Karelson

Soovin osta kapitaalremonti vajavat **maastikuautot** («Willys»), 202 710 Võru raj., Loosu küla.
L. Sulg

Müüa uus **klaver «Riga».** Tähe sjk., nõudmiseni.
O. Preeks

Müüa **«Moskvitš 412» kere** (II komplekt). Tööpäeviti 8—16.30 tel. 325-95/454.
E. Teder

Müüa auto **stereomagnetofon.** Võru 97—1.
T. Arak

Ostan vanemad **taluhooned** Tartust 30 km piires. Sidesõlm, nõudmiseni.
T. Juus

Kiiresti müüa **«Opel Kapitän» koos varuosadega.** 200 001 Tallinna peapostkontor, nõudmiseni.
T. Soosaar

Müüa **«Moskvitš 412» remonditud komplektne kere.** Põlva raj., Kauksi.
T. Suurmets

Ostan **rahvarõivaid,** kas Hiiumaa-Pühalepa, Väike-Maarja või Mustjala nr. 46 (pikitriip). Võru 5—1 kell 16—20.
L. Schulz

Ostan sõidukorras **ZAZ 965** või **965 A.** Salme 43—5.
K. Parts

Müüa üliraske avarii läbiteinud **ZAZ 965 AE.** Tel. Põlva 90-160 (pärast kl. 17).
T. Purason

Müüa **«Kunstiajalugu»** (koos tellimiskviitungiga) ja **«Eesti kunsti ajalugu».** Sidesõlm, nõudmiseni.
I. Rebane

Ostan **«Volga»** (M 21). Timuti 127—24.
S. Poljakov

Odavalt müüa Märjamaal bussijaama ja autobaasi lähedal uus kahekorruseline **elamu** koos kõrvalhoonega, sobiv ka kahele perekonnale. Aed. Tartu sidesõlm, nõudmiseni.
J. Klein

Mälestame endist kaastöötajat

ELMAR SAAGI

Nõo sovhoosi Meeri osakonna põllundusbrigaad

ELMAR SAAG

Mälestame endist kaastöötajat ja avaldame kaastunnet Ella Saagile abikaasa surma puhul.

Nõo sovhoosi Meeri osakonna Soone brigaadi loomakasvatajad

Avaldame sügavat kaastunnet kursusekaaslasele Ljudmila Baklaginale isa

NIKOLAI BAKLAGINI

surma puhul.

TRÜ arstiteaduskonna VI kursus

Avaldame kaastunnet Maria Jevdokimenkole õe

LIDIA TVARTSOVA

surma puhul.

Kaastöötajad sünnitusmajast

Mälestame traagiliselt hukkunud endist õpilast

JOHANNES REBAST

Avaldame sügavat kaastunnet omastele.

Unipiha Algkool

Südamlik kaastunne Olga Vadile tütre ning Maarika ja Marge Kraftile ema

LUULE KRAFTI
11. XI 1934
22. II 1979

ootamatu surma puhul.

Vaikne 12, 15, 19, 21, 23, 24 ja 25 ning Muru 1, 2, 3, 5 ja 7 elanikud

---

Avaldame sügavat kaastunnet Marikale kalli ema

LUULE KRAFTI

surma puhul.

Tartu 3. Keskkooli IX a klass ja klassijuhataja

Jagame Anu Saare leina vanaema

HELMI SAARE

kaotuse puhul.

Kaastöötajad tootmiskoondise «Kooperaator» Tartu filiaali mänguasjade tsehhist

---

Meie kaastunne Riro Kangrole perekonnaga ema, ämma ja vanaema

LIIDIA KANGRO

surma puhul.

Märja 9 I sektsiooni elanikud

Mälestame endist kaastöötajat

ANNA LILLEMETSA

ja avaldame kaastunnet omastele.

Rajooni kommunaalkombinaadi pere

Avaldame sügavat kaastunnet Helgi Jürimäele kalli isa

EDUARD JÜRIMÄE

surma puhul.

Elamukombinaadi ehitusjaoskond

Mälestame kauaaegset kolhoosi liiget

EDUARD JORIMÄED

ja avaldame kaastunnet omastele.

Miina Härma kolhoosi pere

Mälestame kauaaegset kolhoosi liiget

EMILIE SEENT

ja avaldame kaastunnet omastele.

Miina Härma kolhoosi pere

Avaldame sügavat kaastunnet Mihhail Vesselovile venna

PAVEL VESSELOVI
12. I 1939
16. II 1979

surma puhul.

Valu- ja mehaanikakatsetehase kapitaalehituse osakond

Mälestame

LINDA POLTRAGOT
1903—1979

ja avaldame kaastunnet omastele.

Tartu Invaliidide kodu pere

Matmine 27. skp. kl. 15 Raadi kalmistule.

Jagame perekond Põltsami valusat leina kalli ema ja ämma

ELLA JAASKA

kaotuse puhul.

Tartu Ehitusmaterjalitehase Tatra osakond

Avaldame südamlikku kaastunnet Jaak Sutile tädi

MIILI SUTI
26. XI 1900
20. II 1979

surma puhul.

Kaastöötajad «EKE Projekti» Tartu osakonnast

Matmine Ropka-Tamme surnukambrist täna kell 15 samale kalmistule.

Avaldame kaastunnet Einar Laanesaarele perekonnaga isa, äia ja vanaisa

RUDOLF LAANESAARE

surma puhul.

Töökaaslased Kambja sovhoosi remonditöökojast

Mälestame endist töökaaslast

RUDOLF LAANESAART

ja avaldame kaastunnet omastele.

Kambja haigla ja apteegi töötajad

Avaldame sügavat kaastunnet Veera Orrakule ema

MARIA LUTSU

surma puhul.

Kaastöötajad lihakombinaadi külmhoonest

Avaldame kaastunnet Helgi ja Gustav Joosepsonile perekonnaga armsa isa, äia ja vanaisa

KARL LIIVAKU

surma puhul.

Nõo Keskkool

Südamlik kaastunne Taja Rjabovale kalli ema

JELENA DMITRIJEVA

surma puhul.

Kaastöötajad kaubabaasi ladudest nr. 24 ja 11

Matmine 25. skp. Ropka-Tamme kalmistule.

Mälestame

SALME TANNINGUT

ja avaldame kaastunnet omastele.

Luunja sovhoosi Keskuse osakonna pensionärid

Matmine pühapäeval, 25. skp. kl. 10 Rahumäe kalmistule.

Avaldame kaastunnet perekond Nõmmele abikaasa ja isa

NIKOLAI NÕMME

surma puhul.

Konservitehas

Ärasaatmine leinamajast 25. skp. kl. 15.

Heasüdamlikku ja abivalmis majanaabrit

ANNA TAMME
18. I 1903
23. II 1979

mälestavad

Marja 13 ja 11 elanikud

VIINIS VIISISTATAKSE KERGEJÕUSTIKKU

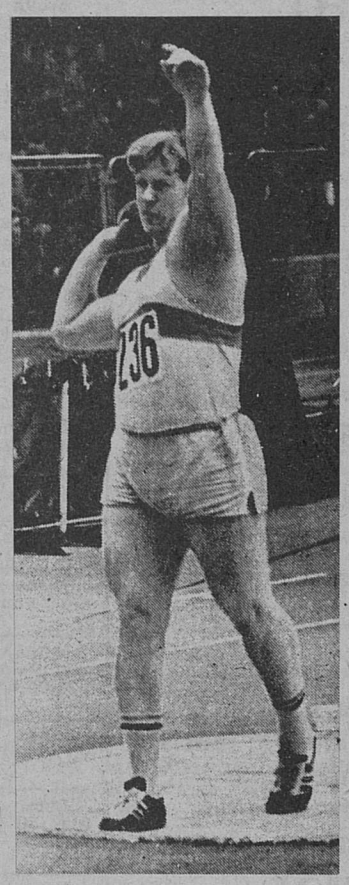
Täna algavad Viinis sisekergejõustiku EM-võistlused. 19 medalikomplekti oodatakse jagama ligi 350 sportlast 27 riigist. Ajaleht «Volksstimme» pealkirjastas ühe võistkondi tutvustava artikli selliselt: «NSV Liit lähetab EM-võistlustele tugeva võistkonna. Stardib ka Jaštšenko.» Kõrgushüpe peakski tänu Jaštšenko osavõtule kujunema tõmbenumbriks. Mullu samalaadsel jõuproovil Milanos sai ju maailmarekordimees üle 2.35-st.

NSV Liidu koondise peatreener Nikolai Politiko: «Turiste meil koondises pole. Austria pealinnas võistlevad vaid need, kelle saavutused ja võistlusvaim lubavad medalite pärast heidelda.» Ajalehe «Sovetski Sport» andmeil võistlevad meie naistest üksnes jooksjad. 60 m jooksus teevad kaasa Ljudmila Storožkova, Ljudmila Maslakova ja Veera Anissimova. Sama pikal tõkkerajal on meie liidriks Veera Komissova, kelle 7,89 oli vahepeal isegi maailma sisetipptulemus. Nüüd on etteotsa tõusnud kolm sajandiksekundit kiiremini jooksnud poolatar Gražyna Rabsztyn. Võimekad on ka Niina Morgulina ja Tatjana Anissimova. 400 meetrit jookseb Maria Kultšunova, pikemaid võistlusmaid Svetlana Guskova ja Zamira Zaitseva.

Mullu Milanos võitis meeste 60 m jooksu üllatuslikult Nikolai Kolesnikov. Bulgaarlase Petar Petrovi järel päris pronksmedali Aleksandr Aksinin. Ka nüüd on sama kolmik kohal. Favoriidiks peetakse siiski Euroopa sisetippmargi 6,57-le viinud Marian Woroninit (Poola). Kolm sprinterit paneb välja Saksa DV, kelle koondis on tänavu üldse tavalisest poole suurem, 30-liikmeline.

Nõukogude jooksjaist võistlevad veel Nikolai Kirov 800 ja Aleksandr Fedotkin 3000 meetris. 60 m tõkkejooksus ei tee kaasa meie maa sisemeister, maailma tipptulemuse 7,54-le kärpinud Andrei Prokofjev. Viini sõitsid Vjatšeslav Kulebjakin ja Eduard Pereverzev.

Jooksualade võitjaid on

NSV Liidu kuulitõukemeistrina sõitis Viini 22-aastane Vladimir Kisseljov.

raske ennustada, sest paljud välisvõistluste paremad ei võistle. 400 m tippmeestest on kohal Euroopa meister Franz-Peter Hofmeister (Saksa FV). 1500 ja 3000 meetris on favoriit 26-aastane iirlane Eamonn Coghlan, ta on tänavu ligi veerandsada korda startinud ja vaid ühel võistlusel esikohata jäänud. Alati on üllatusi juhtunud 800 m rajal. Mullu võitis ootamatult Markku Taskinen (Soome).

Kõrgushüppes esindab NSV Liitu peale Jaštšenko veel isikliku rekordi 2.28-le tõstnud Gennadi Belkov. Vigastust peab ravima meie senine teine number Aleksandr Grigorjev. Puudub ka Rolf Beilschmidt (Saksa DV), ta põeb sügisest põlveoperatsiooni. Beilschmidti asendab Henry Lauterbach. Huviga oodatakse 17-aastase 199 cm pikkuse Dietmar Mögenburgi (Saksa FV) esinemist, hiljuti hüppas ta noorte maailmarekordiks 2.27. 2.26-st on jagu saanud itaallane Bruno Bruni ja ungarlane Jozsef Jambor.

Kaugushüppesektoris ei nähta Saksa DV tipptulemuse 8.06-le nihutanud Lutz Franket. NSV Liidu spordiau kaitsevad Valeri Podlužnõi ja Vladimir Tsepelev. Meie trumpalaks töötab kujuneda kolmikhüpe, kus võistlevad Gennadi Valjukevitš, Jaak Uudmäe ja Anatoli Piskulin. Milanos võitis 16.82-ga Piskulin, sedapuhku võidu hind ilmselt nii odav ei ole. Ka teivashüppes võime edu loota. Tänavu kordas Juri Prohhorenko poolakas Wladyslaw Kozakiewiczi nimel olevat Euroopa sisetippmarki 5.57. Võistlevad veel Praha EM-võistluste kuldmedalimees Vladimir Trofimenko ja nooruke Konstantin Volkov (5.40). Konkurente: Patrick Abada (Prantsusmaa, tänavu 5.52), Kozakiewicz (5.51) ja Günther Lohre (Saksa FV, 5.50).

Kuulitõukajaist puudub kõige kangem, Euroopa meister Udo Beyer (Saksa DV). Enam-vähem võrdselt 20.50 kanti on tõuganud Anatoli Jaroš, Vladimir Kisseljov, soomlane Reijo Stahlberg, islandlane Hreinn Halldorsson ja inglane Geoffrey Capes.

Mõni rida naiste aladest. 60 meetris duelleerivad Saksa DV sportlased Marlies Göhr-Oelsner ja Marita Koch. 400 m maailmarekordinaine Koch on hallivõistlustel ka lühemaid maid jooksnud ning korduvalt Göhri võitnud. Annegret Richter (Saksa FV) ja Irena Szewinska (Poola) Viinis ei võistle. Kõrgushüppes on sisehooajal tippu tõusnud ungarlanna Andrea Matay (viis isikliku rekordi 1.89-lt 1.98-le). Talle pakuvad konkurentsi välisvõistluste maailmarekordinaine Sara Simeoni (Itaalia, 2.01), Ulrike Meyfarth (Saksa FV, 1.93) ja Urszula Kielan (Poola, 1.93). Olümpiavõitja Rosemarie Ackermann (Saksa DV) ei võistle.

RAIMO PEIKER

NOORED TAMMUVAD HANGES

Niiviisi võib ehk öelda Tartu linna ja rajooni noorsuusatajate kohta. Kehvasti libisesid meie noored ka hiljutisel Eesti NSV XII talispartakiaadil: ainsatki tartlast ei leia me murdmaasuusatamise võitjate hulgast, isegi kolme parema hulgast mitte... Endiselt annavad tooni Võru koolinoored. Nad said võistkondliku esikoha (570 punkti), selles on kahtlemata suur osa treeneritel Maret ja Laur Lukinil. Rakvere kogus 371, Tallinna Lenini rajoon 359 punkti — seega jäid järgmised võrulastest juba 200 punktiga maha. Tartu linna kontosse korjus vaid 111 punkti (7. koht), rajoon 31 punkti (12. koht).

Paremini läks meie laskesuusatajail. Rajooni esindus tuli 117 punktiga kolmandaks (1. Lenini rajoon 216, 2. Võru 203). Seevastu linn ei suutnud üldse meeskonda välja panna.

Üldkokkuvõttes olid suusarajal parimad: I grupis Võru (718), Lenini rajoon (671) ja Rakvere (391), II grupis Oktoobri rajoon (168), Tartu linn (111) ja Harju (96), III grupis Narva (75), Paide (20) ja Pärnu (4).

Medaliheitluses ütlesid sõna sekka Tartu rajooni laskesuusatajad. 3×3 km teatesõidus tuldi A-vanuseklassis Lenini rajooni ja Võru järel kolmandaks, nooremate, B-klassi poiste võistkond sai Lenini rajooni järel koguni teise koha. Sellega tartlaste helged hetked lõppesid... Individuaalselt jõudis Tartu rajooni noorematest laskesuusatajatest esikümnesse üksnes Toomas Tulev (5.), vanematest Heiki Mäesalu (6.) ja Reio Hirvesoo (8.).

Hoopis kurvaks kujunes tartlaste esinemine murdmaasuusatamises. Noormeeste 15 km rajal oli meie Aivar Tsarski 25. ja Enni Rebane 40. Võitis viljandlane Enn Laante. Poiste 10 km läbis kiireimini Even Tudeberg (Lenini rajoon), edukaimate tartlastena said Ahti Markvart 25. ja Jaanus Pulles 27. koha. Tütarlaste A-klassis tegid 8 km distantsil puhta töö võrulannad (võitis täiskasvanute hulgaski tippu tõusnud Hille Piir). Tartlannade kohad: 9. Kerri Veski, 22. Lea Jaska. B-klassis lahutas 5 km rajal võitjat kolmandaks tulnust 3 sekundit, sedavõrd napilt näpsas kuldmedali võrulanna Kerstin Kruuda. Tartu rajooni suusataja Karin Saar oli 5. ja linlane Kadri-Ann Gross 16. Noormeeste 10 km distantsil oli Aivar Tsarski 11., tüdrukute 5 km rajal Kerri Veski 4.

Teatesõidus (võistkonda kuulus 2 tütarlast ja 2 noormeest) olid A-klassis kolm parimat Võru, Valga ja Viljandi. Tartu linn jäi 7., rajoon 20. kohale (startis 21 võistkonda). B-klassis võitis Rakvere, Lenini rajoon ja Võru jagasid teist-kolmandat kohta.

Suusahüppevõistlus korraldati Andsumäe trampliinil, mille võimsus on pärast rekonstrueerimist kasvanud 49 meetrilt 54-le. Esikohale tuli A-klassis Margus Kangur, B-klassis Peep Heinloo (mõlemad Lenini rajoon). Noorte suusalendurite hulgas polnud ainsatki Tartu linna ja rajooni esindajat. Kahevõistluses kogus kõige rohkem punkte (432,6) valgalane Velli Tamm.

Kahju, et ajad, mil koolinoorte ülevabariigilistel võistlustel tartlased (Ann Karu, Erika Valdson, Rutt Rehemaa, Maret Ratt jt.) esirinnas suusatasid, on unustuse hõlma vajunud.

HILLAR KARM

SILVA KÄÄRTI VIIES VÕIT

Eesti meistrivõistlusi orienteerumise talialadel peetakse 1960. aastast alates. Esimesed meistrid selgusid Elva ümbruses. Tänavu olid korraldajaiks taas tartlased (peakohtunik H. Mardiste, peasekretär M. Mardiste), kes tulid oma ülesandega kõigiti toime. Konkurentsi lisasid leningradlased — samal ajal korraldati talimatš kangelaslinna sportlastega. Laupäeval võisteldi märkesuusatamises, pühapäeval teatesõitudes. Mõlemal päeval olid rajad korralikult ette valmistatud, kõva põhjaga, ka päikesepaisteline talveilm soosis võistlejaid.

Meeste rajale (rajameister K. Remm) läksid seitse eelmiste aastate meistrit. Heitlus kujunes väga pingeliseks. Medalimehi jäid lahutama vaid 36 sekundit. Kiireim mees suusarajal, mullune meister N. Järveoja sai möödatorgete eest 5 karistusminutit ning pidi leppima pronksmedaliga. Sõidu järgi teine, tartlane M. Oras, jäi hoopis medalita. Oma tunamullust võitu kordas J. Tasa, kes kulutas kilomeetrile keskeltläbi 5,1 minutit. Võrdluseks: murdmaasuusatamises nõuab 1 km tavaliselt 3, laskesuusatamises 3,5 minutit. Õnnetult läks kahekordsel Eesti edetabeli esimesel A. Kivikasel: mõlemal päeval murdis ta suusa.

Maavõistlusel Leningradiga oli Eesti meeste ülekaal mäekõrgune (edu ligi 3 tundi), seevastu meie naised kaotasid. Individuaalselt jõudsid Eesti naistest esimese pooltosina hulka vaid S. Käärt (neljas koht). Ühtlasi sai ta hakkama vägitükiga: võitis märkesuusatamises Eesti meistrivõistluste kuldmedali viiendat aastat järjest!

Tulemused. Mehed 17,3 km (12 KP): 1. J. Tasa (Harju) 1:28.06 (1 karistusminut); 2. A. Saal (Põlva) 1:28.14 (1); 3. N. Järveoja (Põlva) 1:28.42 (5); 4. M. Oras (Tartu) 1:33.24 (8); 5. T. Savi (Harju) 1:34.53 (0); 6. M. Ojandu (Võru) 1:34.53 (5). Parim juunior M. Külvik (Põlva) oli üldjärjestuses 8., parim leningradlane V. Kravtšenko sai aja 1:30.39 (1).

Naised (10,2 km, 7 KP): 1. S. Käärt (Võru) 1:10.56 (0); 2. A. Kiudorv (Tartu) 1:16.17 (0); 3. T.-M. Pärnik (Põlva) 1:17.42 (4); 4. V. Rebane (Harju) 1:19.26 (0); 5. ja parim juunior M. Viirmann (Harju) 1:20.16 (2); 6. I. Saar (Tartu) 1:24.03 (1).

Eesti — Leningradi matšil asusid juhtima meie orienteerujad (arvesseminevad ajad vastavalt 24:01.23 ja 25:49.32). Ka noorte kohtumises sai edumaa Eesti, klassis M 17 võitis tartlane L. Haldna.

Teatesõidud peeti Maaritsal A. Kivistiku rajal. Võidu sai Tartu II meeskond, kes ainsana läbis raja trahviringideta (ühe trahviringi läbimisele kulus keskmiselt 2—3 minutit). Tartlaste edu oli enne viimast vahetust juba 5 minutit. Ülejäänud medalite pärast heitlesid Harju, Võru, Põlva ja Tartu II. Viimases vahetuses oli väledaim põlvalane N. Järveoja, tema ning T. Nurm ja A. Saal saidki hõbemedalid. Võru jäi kolmandaks. Kuldmedalid saanud Tartu II kolmikusse kuulusid T. Pajumets, T. Pani ja M. Alev. Naistevõit läks Harjule (L. Annus, V. Rebane ja M. Viirmann), Tartu I (M. Linnamägi, Ü. Annusver ja A. Kiudorv) tuli Harju II ees teiseks.

Kahe päeva kokkuvõttes võitsid maavõistluse nii Eesti täiskasvanud kui ka noored. Kahe nädala pärast on kavas hooaja tähtsaimad võistlused — üleliidulised ametiühingute spordiühingute esivõistlused.

VELLO VIIRSALU

Teadaanded

Pühapäeval, 25. skp. kl. 16.15 on TRÜ peahoones J. V. Veski auditooriumis EMAKEELE SELTSI ETTEKANDEKOOSOLEK. «August Annistist kui kirjandusteadlasest» — filoloogiakandidaat H. Puhvel, «Vepsa regivärsi mõistatus» — prof. P. Alvre. Läbirääkimised.
Osavõtt vaba.

Juhatus

•

Vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele «Eesti NSV alevike ja külade nimekirja kinnitamise kohta» ning ENSV Ministrite Nõukogu korralduse täitmiseks on Tartu rajoonis muudetud järgmiste idejaoskondade nimetused:

Endine nimetus	Uus nimetus	Postiindeks
Piirissaare	Tooni	202429
Soinaste	Tõrvandi	202430
Kodijärve	Kavandu	202433
Lemmatsi	Külitse	202460
Vara	Matjama	202411
Kärkna	Sojamaa	202401
Haaslava	Kurepalu	202405
Emajõe	Sava	202421
Rahinge	Ilmatsalu	202461
Nõo sovhoos	Luke	202441
Mäksa	Meiliste	202424

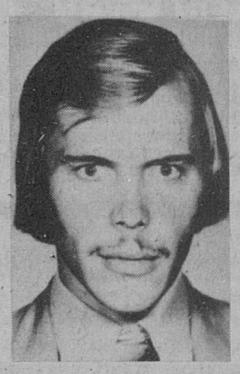
•

ELEKTRIT EI OLE

9—16.30

28. veebruaril Adra, Künni ja Vilja tn., Nurme tn. Kruusamäe ja Vahi tn. vahel, Kruusamäe tn. Nurme ja Muru tn. vahel, Vahi tn. Kruusakurust lõpuni.
1. märtsil Lepa, Remmelga, Kuuse, Sarapuu ja Kadaka tn., Anne 52—68, Jaama tn. 145-st lõpuni.

•

Tartu passijaoskond otsib taga alimentide maksmisest kõrvalehoidjat Ilmar Elmari p. VÄBRITIT, kes on sündinud 1949 Viljandi rajoonis Kärstnas.
Kõiki, kes teavad tema asukohta, palutakse sellest teatada siseasjade osakonna korrapidajale, telefon 341-14, või passijaoskonda, telefon 11-273.

Spordisõbrale

Rajooni malemeistrivõistlused on 28. veebruarist 5. märtsini tarbijate kooperatiivi saalis (Riia 2). Avapäeval algus kell 9. Registreeruda telefonil 11-357.

27. veebruaril kell 18 turismiklubis (Väike 5) räägib ja näitab Peep Uba diappsitive suusamatkast Barqusini. Osavõtt vaba.

Ametiühingute ja komsomoli suusakrossi linna finaalvõistlused on 27. ja 28. veebruaril kell 15.30. Start konservitehase juures.

Toimetaja aset. S. UUS

„EDASI" toimetus 202 400 Tartu, N. Pirogovi 1. Postkast 63. Telefonid: kirjastus ja kuulutused (kl. 9.30—14) 333-54, vastutav sekretär ja sekretariaat 333-53, kirjadeosakond 330-75 (rajoonitelefon 11-213), uudiste- ja spordiosakond 320-70 (raj. 11-413), parteielu ja propagandaosakond 333-48, kultuuriosakond 329-23, koolide osakond 335-34 (raj. 11-448), tööstusosakond 333-52, põllumajandusosakond 339-01 (raj. 11-214), toimetaja asetäitjad 333-51 ja 338-75. Ilmub 6 korda nädalas. Tellimishind 50 kopikat kuus. Tiraaž 80 000. Väljaandja kirjastuse «Perioodika» Tartu osakond, Tartus N. Pirogovi 1.
«Эдазн» («Вперёд») г. Тарту, Эстонской ССР. Орган Тартуского городского и районного комитета Коммунистической Партии Эстонии и Тартуского городского и районного советов народных депутатов.

«Эдазн» («Вперёд»)
Индекс 60841

Hans Heidemanni nim. trükikoda Tartus, Oikooli 17/19

Tellimine nr. 800
MB 01390